

LEKSIČKA OBILJEŽJA SPONTANOGA GOVORA U GLAZBENOJ EMISIJI VOICE HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

Dukić, Franka

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:363017>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**LEKSIČKA OBILJEŽJA SPONTANOGA GOVORA
U GLAZBENOJ EMISIJI *VOICE* HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE**

FRANKA DUKIĆ

Split, 2024.

Odsjek za učiteljski studij

Integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij

**LEKSIČKA OBILJEŽJA SPONTANOGA GOVORA
U GLAZBENOJ EMISIJI *VOICE* HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE**

Studentica:

Franka Dukić

Mentorica:

doc. dr. sc. Anđela Milinović Hrga

Split, srpanj 2024.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Teorija jezika u dodiru	2
3. Jezično posuđivanje	4
3.1. Razdoblja i razlozi jezičnoga posuđivanja	4
3.2. Vrste posuđivanja i posuđenica	5
3.2.1. Leksičko posuđivanje	7
3.2.2. Fonološko posuđivanje	8
3.2.3. Morfološko posuđivanje	8
3.2.4. Sintaktičko posuđivanje	9
3.2.5. Semantičko posuđivanje	9
4. Anglizmi	10
4.1. Anglizmi u hrvatskom jeziku	11
5. Leksička obilježja spontanoga govora u glazbenoj emisiji <i>Voice Hrvatske radiotelevizije</i>	13
5.1. Metodologija	15
5.2. Raščlamba pronađenih primjera anglizama i stranih riječi podrijetlom iz engleskoga jezika	16
5.2.1. Anglizmi	16
5.2.2. Strane riječi iz engleskoga jezika	29
5.2.3. Riječi iz drugih stranih jezika	38
5.3. Rasprava	46
6. Zaključak	48
Literatura	49
Sažetak	52
Abstract	53

1. Uvod

Ovaj diplomski rad bavit će se anglicizmima, odnosno posuđenicama iz engleskoga jezika te provjeriti koliko su one prisutne u hrvatskome jeziku. U teorijskom dijelu rada predstaviti će se teorija jezika u dodiru i pokazati s kojim je jezicima hrvatski bio u međusobnim dodirima te će se utvrditi razlozi te jezične pojave. Nadalje, definirat će se anglicizmi i kratko proučiti u kojim se sve jezicima javljaju, a zatim posebno obratiti pozornost na prisutnost anglicizama u hrvatskom jeziku. Svjedoci smo nikad veće prisutnosti engleskih riječi u hrvatskome jeziku te je važno ukazati i na očuvanje materinskoga jezika kako bismo smanjili utjecaje stranih jezika.

Teorijski dio donijet će i kratak pregled vrsta posuđivanja i posuđenica te razloga posuđivanja, a zatim će se u istraživačkom dijelu ovoga rada prikazati prisutnost anglicizama u konkretnoj jezičnoj situaciji. Odabrana je emisija *Voice* koja se emitirala na Hrvatskoj radioteleviziji kao dio zabavnoga (glazbenoga) programa od 11. studenoga 2023. do 24. siječnja 2024., analizira se prisutnost anglicizama u govoru voditelja, sudionika glazbenoga natjecanja i njihovih mentora. Provjerava se koliko se često anglicizmi rabe u takvoj spontanoj govornoj situaciji, prilagođuju li se hrvatskomu jeziku te kakav je njihov utjecaj na jezičnu kulturu.

2. Teorija jezika u dodiru

„Jezik nas određuje, po jeziku smo ono što jesmo.” (Vrcić Mataija, Grahovac Pražić, 2006: 178). Općenito govoreći iz jezikoslovne perspektive, među jezicima su oduvijek prisutni kontakti, takozvani teorijski dodiri kao uvjet opstanka različitih jezika, što je ujedno i posljedica različitih povijesnih, kulturnih i društvenih čimbenika kao što su razni oblici migracija, teritorijalnih osvajanja tijekom povijesti, preko trgovine, putovanja, kulture, obrazovanja i tehnoloških dostignuća (Pavičić i Bagarić, 2006: 554; Sočanac, 2002: 127). Ti su jezični dodiri uvijek uzrok određenih jezičnih pojava, „a najčešće se radi o površinskomu leksičkomu ili strukturalnom posuđivanju, iako može doći i do stvaranja ili pak izumiranja pojedinih jezika” (Sočanac i dr., 2005: 9). Teorijom jezika u dodiru, ili jezika u kontaktu, kako ju je on nazivao, u okviru hrvatskoga jezikoslovlja posebno se bavio Rudolf Filipović, koji tvrdi kako teorija jezika u kontaktu „regulira jezično posuđivanje kao rezultat jezičnih dodira” (Filipović, 1990: 10).

Nadalje, autorice Frančić, Hudeček i Mihaljević također ističu kako govornici određenoga jezika ustvari nikada nisu potpuno izolirani od govornika nekoga drugoga jezika. „Oni govornici koji su naučili drugi jezik namjerno ili nenamjerno unose elemente stranoga jezika u svoj materinski jezik pa tako dolazi do jezičnoga posuđivanja” (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 206).

Prilikom jezika u dodiru dolazi do jezičnoga posuđivanja jer jedan jezik koji je dominantniji utječe na drugi, slabiji jezik. Jezično posuđivanje i jezični dodiri nisu štetne lingvističke pojave same po sebi. Međutim, potrebno je prilagoditi riječi jezika iz kojega dolaze u onaj koji tu riječ posuđuje. Dakle, „riječ je o određenim načelima po kojima se provodi adaptacija stranih riječi ili veće skupine jedinica iz jezika davatelja u jezik primatelj” (Pelidija i Memišević, 2006: 554).

Filipović smatra kako posuđivanje nije uvijek stvar samo potrebe, već da se može raditi i o određenoj modi u tome razdoblju kada je pojedina riječ unesena iz stranog jezika. „Jedan jezik utječe na drugi ako prima strani materijal i ako se njegov vlastiti jezični materijal formira prema stranim uzorima. Lingvističko posuđivanje može biti rezultat potrebe i mode” (Filipović, 1986: 23).

Veselica-Majhut smatra da se riječi posuđuju najviše zato što pojedini jezici nemaju zamjenu za stranu riječ pa se tako popunjava prazno mjesto u rječniku, što vidi kao posljedicu ubrzanoga napretka tehnologije. „U teoriji jezika u kontaktu utjecaj jednoga jezika na leksik

drugoga tumači se najčešće potrebom da se popune prazna mjesta u vokabularu. Sve brži tehnološki i društveni napredak u posljednjim desetljećima dovodi do sve većeg broja takvih praznih mjesta koja se u hrvatskome najčešće popunjavaju posuđenicama, u posljednje vrijeme najčešće anglicizmima.” (Veselica-Majhut, 2006: 681).

Međutim, Nikolić-Hoyt ističe kako „te recentne posuđenice zapravo predstavljaju svojevrsan sloj neadaptiranih i neintegriranih riječi” (Nikolić Hoyt, 2005: 203). Dakle, problem kod posuđivanja anglicizama jest neprilagođenost ili nepotpuna prilagođenost hrvatskomu jezičnomu sustavu, dakle doslovno preuzimanje riječi u izvornome, stranome obliku.

Ako promatramo povijest dodira između hrvatskoga i engleskoga jezika, ona nije duga, odvila se pretežno u posljednje vrijeme (Sočanac i dr., 2005: 10). Prema Nikolić-Hoyt, „nakon Drugog svjetskog rata jača utjecaj engleskoga na sve europske jezike, pa i na hrvatski. Tada su posuđeni elementi prolazili proces adaptacije kako bi stekli status posuđenica” (Nikolić-Hoyt, 2004: 203).

Filipović smatra kako možemo razlikovati tri temeljna polazišna elementa pri provođenju istraživanja o jezičnom posuđivanju. Kao prvi navodi „mjesto dodira koje označava govornika ili skupinu govornika koji naizmjenično upotrebljavaju jedan pa drugi jezik” (Filipović, 1986: 51). Drugi je element bilingvizam koji označava osobu koja se istovremeno može koristiti dvama jezicima, a treći se odnosi na interferenciju „koja je posljedica korištenja više od jednoga jezika” (Filipović, 1986: 51). Neki autori tvrde kako je osoba dvojezična čak i ako samo razumije nekoliko rečenica na drugome jeziku ili ako ima sposobnost oblikovati tek nekoliko rečenica na drugome jeziku (Filipović, 1986: 34).

3. Jezično posuđivanje

Prema Frančić, Hudeček i Mihaljević „jezično je posuđivanje svako preuzimanje neke jezične jedinice iz jednoga jezika u drugi. Jedinice koje se posuđuju najčešće su riječi, ali mogu se posuđivati i višerječne sveze ili čitave sintaktičke konstrukcije. Posuđena se jedinica naziva posuđenica.” (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 206). Prema portalu Struna koji je baza hrvatskoga strukovnog nazivlja, jezično je posuđivanje „preuzimanje riječi ili koje druge sastavnice jednoga jezika i njezino prilagođavanje jezičnomu sustavu drugoga jezika.” (jezično posuđivanje | Struna | Croatian Special Field Terminology (ihjj.hr)) Tijekom prošlosti hrvatski je jezik posuđivao riječi iz njemačkoga, latinskoga, talijanskoga, mađarskoga te francuskoga jezika. U suvremenome dobu najčešći izvor jezičnoga posuđivanja jest engleski jezik.

3.1. Razdoblja i razlozi jezičnoga posuđivanja

Fenomen jezičnoga posuđivanja podrazumijeva „preuzimanje elemenata i pravila iz drugoga jezika” (Turk, 2013: 34). Kada promatramo proces jezičnoga posuđivanja iz engleskoga jezika, Nikolić-Hoyt tvrdi kako je moguće razlikovati dva povijesna razdoblja. „Prvo razdoblje je vezano uz razdoblje nakon Drugog svjetskoga rata kada općenito jača utjecaj engleskoga jezika i kulture. Drugo razdoblje, od ranih devedesetih godina dvadesetoga stoljeća donosi mnoštvo neadaptiranih i neintegriranih riječi, koje posredstvom različitih audiovizualnih i računalnih medija prodiru u sve stilove suvremenoga hrvatskoga jezika” (Nikolić-Hoyt, 2005: 203). Nadalje, razlozima jezičnoga posuđivanja bavile su se i autorice Frančić, Hudeček i Mihaljević koje tvrde kako su razlozi posuđivanja dvojaki:

a) prva su skupina razloga jezičnoga posuđivanja unutarjezični razlozi: u svakome jeziku postoje određene „rupe“ u rječniku, odnosno nemogućnost jezika da za potrebni pojam pronađe odgovarajuću riječ. Smatraju kako postoji mnogo riječi i naziva koje je u hrvatskome jeziku nezgodno zamijeniti prikladnim, hrvatskim nazivom;

b) drugu skupinu razloga jezičnog posuđivanja čine izvanjezični razlozi: ovdje se radi o različitim političkim, kulturnim, gospodarskim i znanstvenim vezama, jezičnoj modi, snobizmu koji podrazumijeva želju pojedinca da bude drukčiji od ostalih po svom lingvističkom izričaju, izražavanju općenito. (2005: 204)

Prema Filipoviću (1986) proces jezičnoga posuđivanja započinje prijenosom strane riječi ili modela iz jezika davaoca u jezik primalac. Kada se određena riječ prenese, tj. posudi u drugi jezik, ona najprije neko vrijeme ostaje u obliku tuđice. Radi se, dakle, o posuđenici koja je preuzeta/posuđena iz određenoga jezika davaoca u jezik primaoca, ali ona nije potpuno prilagođena u hrvatski jezik. Često se dogodi da određena posuđenica uopće nije percipirana u svijesti govornika kao takva, kao posuđena te se gubi svijest o njezinu podrijetlu. Na taj način ona se uvlači u jezik primalac i zadržava svoj oblik koji ostaje nepromijenjen, neprilagođen. „Isto tako, neke strane riječi nikada ne steknu status posuđenica jer se u jeziku primatelju pojave kratkotrajno zbog trenutačne potrebe, mode i zatim nestanu, a da nikada nisu prošle potpuni proces adaptacije” (Sočanac, 2005: 10).

Temom jezičnoga posuđivanja i brojnih stranih riječi u hrvatskom jeziku bavila se i Nives Opačić, autorica brojnih jezičnih savjetnika. U svojim jezičnim savjetnicima i udžbenicima usmjerena je pretežito na anglizme. Opačić objašnjava da se riječi posuđuju iz stranih jezika iz sljedećih razloga:

1. „informacija s elementima najprestižnijeg, američkog engleskog, jezika podići će i onima koji tom informacijom barataju ugled u očima njihovih neukijih sugrađana, jer najprestižnije sredstvo komuniciranja baca dio svoje globalne slave i aure i na one koji se njime vješto služe” (Opačić, 2007: 23)
2. „možda sve tek površno razumiju, možda i ne razumiju, ali nalaze već gotove formule i izraze, pa zašto da se muče i trude kad sve već imaju gotovo, a to ih još k tome svrstava među pionire u uvođenju novina u zemlje i društva koja se tek otvaraju prodoru globalnih tehnologija i kulture. Svatko voli biti prvi.” (Opačić, 2007: 23)

3.2. Vrste posuđivanja i posuđenica

Riječi koje ulaze iz stranoga jezika nazivaju se posuđenicama. Posuđenice se mogu dijeliti prema jeziku iz kojega dolaze. Tako najčešće razlikujemo:

- latinizme (riječi iz latinskoga)
- galicizme (riječi iz francuskoga)
- grecizme (riječi iz grčkoga)
- turcizme (riječi iz turskoga)

- talijanizme (riječi iz talijanskoga)
- anglizme (riječi iz engleskoga)
- hungarizme (riječi iz mađarskoga)
- srbizme (riječi iz srpskoga)
- polonizme (riječi iz poljskoga)
- bohemizme (riječi iz češkoga)
- germanizme (riječi iz njemačkoga)
- rusizme (riječi iz ruskoga) i slično.

Kako bi se posuđene riječi uklopile u hrvatski jezični sustav, one se moraju prilagoditi zadanim normama hrvatskoga standardnoga jezika. Autorice Frančić, Hudeček i Mihaljević dijele posuđenice s obzirom na stupanj uklopljenosti u hrvatski jezični sustav. Tako razlikuju tuđice, prilagođenice i usvojenice (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 210). Prema Struni, tuđica je „posuđenica iz drugoga jezika koja je postala prihvaćena u jeziku u koji je posuđena” (<http://struna.ihjj.hr/naziv/tudjica/48375/#naziv>), dok se posuđenica definira kao „riječ ili koja druga sastavnica stranoga podrijetla koja je prilagođena jezičnomu sustavu jezika u koji je posuđena.” (<http://struna.ihjj.hr/naziv/prilagodjenica/53022/#naziv>) Za pojam usvojenica nema pronađene definicije na Struni. „Prilagođenice su posuđenice koje su naglasno, glasovno i sklonidbeno prilagođene hrvatskomu jeziku. One bitno ne odudaraju od ustroja hrvatskoga jezika. Usvojenice su posuđenice koje su uklopljene u hrvatski jezik tako da se ne razlikuju od izvornih hrvatskih riječi. To su riječi koje su se toliko prilagodile hrvatskome jeziku da ih više uopće ne osjećamo kao posuđenice ili tuđice” (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 210).

Moguće je govoriti o nekoliko vrsta jezičnoga posuđivanja, ovisno o odnosima između jezika davaoca, jezika primaoca te mogućem postojanju jezika posrednika. Razlikujemo posredno, neposredno te kružno posuđivanje. Posredno je posuđivanje ono u kojemu jezik davalac jeziku primaocu posuđuje određene riječi, tj. lekseme koje je prethodno i sam posudio te na taj način postao jezikom posrednikom. Primjerice, iz turskoga jezika imenica *šah* stigla je u hrvatski jezik i ima isti oblik, dakle *šah*. „Hrvatski je jezik zahvaljujući ovome tipu jezičnoga posuđivanja posudio niz leksema iz jezika s kojima nikada nije bio ni u izravnome ni u neizravnome odnosu” (Samardžija, 1995: 47) Kod posrednoga posuđivanja odnos između jezika davaoca i jezika primaoca osniva se na posredniku koji je najčešće masovni medij, a ne nužno sami jezik (Filipović, 1986: 50). Druga je vrsta neposredno posuđivanje. U tom slučaju nema

posrednika, ono se vrši izravnim dodirima jezika davaoca s jezikom primaocem. Primjer toga posuđivanja jest riječ *tyrannos* iz grčkoga jezika koja se u hrvatski jezik prilagodila kao riječ *tiranin*.

Postoji i takozvano kružno posuđivanje. Ovdje se radi o tome da jezik primalac posuđuje riječ ili leksem iz jezika davaoca kako bi nakon određenoga razdoblja jezik davalac natrag posudio isti leksem (Samardžija, 1995: 48). „Kružno je posuđivanje često između jezika čiji dodiri traju dugo, a pritom su oba jezika naizmjenično u ulozi jezika davaoca i jezika primaoca” (Samardžija, 1995: 48). Kao primjer kružnoga posuđivanja Samardžija navodi leksem *kravata* koji je ustvari francuska riječ *cravatte* nastala prema hrvatskoj riječi *Hrvat* (1995: 49). Dakle, posuđivanje možemo podijeliti na tri vrste s obzirom na postojanje ili nepostojanje posrednika.

Osim toga kriterija, jezično posuđivanje možemo promatrati i kroz elemente koji se posuđuju. Tako Clyne (1980: 641) razlikuje leksičko, semantičko, morfološko, fonološko, prozodijsko, sintaktičko te ortografsko posuđivanje. Pri leksičkom posuđivanju posuđuju se leksemi, pri semantičkom se mijenjaju značenja riječi ili nastaju kalkovi, pri morfološkom pak dolazi do prijenosa morfema. Nadalje, fonološko posuđivanje podrazumijeva prienos fonema iz drugog jezika, prozodijsko prienos naglasaka, dok se kod sintaktičkoga prenose sintaktička pravila, a kod ortografskoga grafemi (Turk, 2013: 35).

3.2.1. Leksičko posuđivanje

Jedna od vrsta posuđivanja ili transferencije jest leksičko posuđivanje prilikom kojega se prenose leksemi. Turk tvrdi kako je „leksičko posuđivanje najčešći i najlakši oblik jezičnog posuđivanja.” (2013: 36) Razlog tomu nalazi se u činjenici da je leksička razina najotvorenija pa riječi, odnosno leksemi lako ulaze iz jednoga jezika u drugi, a potom se prilagođavaju i postaju dio rječnika jezika primaoca. Filipović objašnjava kako postoji zajednički leksički fond u koji su brojni europski jezici unosili vlastite lekseme, a on se naziva *europskim rezervoarom* (prema Turk, 2013: 37). Dakle, radi se o tome da je „svaki jezik unosi u taj rezervoar riječi za one pojmove i stvari koje je civilizacija neke zemlje pridonijela općoj europskoj civilizaciji” (Filipović, 1973: 8). Razlog leksičkoga posuđivanja jest nemogućnost popunjavanja praznina u rječniku. Dakle, jedan jezik nema izraz, riječ za određeni strani leksem. Tada posuđuje stranu riječ, u njezinu izvornom obliku pokušavajući ju uklopiti i maksimalno prilagoditi leksičkome

sustavu jezika primatelja. Osim toga, Turk navodi da i „potreba za sinonimima također potiče posuđivanje jer sinonimski parovi omogućuju izbor i funkcionalno raslojavanje” (2013: 37).

3.2.2. Fonološko posuđivanje

Prilikom posuđivanja strane riječi ona često sadrži i strane foneme, one koji nisu prirodni jeziku u čiji jezični sustav riječ ulazi. Tada je potrebno na fonološkoj razini prilagoditi, tj. adaptirati riječ prema pravilima fonemskoga sustava jezika primaoca. Dakle, fonemske razlike dvaju fonoloških sustava rješavaju se fonološkom prilagodbom, kako tvrdi Turk (2013: 37). Na koji se način fonemi mogu prilagoditi novomu fonemskom sustavu. Ova se promjena, tj. prilagodba fonema događa tako da se „strani fonem zamijeni fonemom iz jezika primaoca na osnovi izgovorne sličnosti” (Turk, 2013: 38). U postupku zamjene nema strukturnih promjena u jeziku primaocu, nego se promjene događaju u skladu s fonotaktičkim pravilima. „Te su promjene poznate kao redistribucija fonema” (Turk, 2013: 38).

3.2.3. Morfološko posuđivanje

Filipović u svojoj *Teoriji jezika* navodi kako je „lingvistika došla do empirijskog zaključka da jezici, kada dođu u dodir, uglavnom ne utječu jedan na drugi u području morfologije” (1986: 116). Kada promatramo morfološko posuđivanje riječi, u literaturi možemo pronaći različite stavove o tome. Postoji mnogo proučavatelja jezičnih dodira koji smatraju „da se morfološki elementi ne mogu prenositi iz jednog jezika u drugi” (Turk, 2013: 39); s druge strane, postoje i oni koji tvrde kako „je u određenim uvjetima ograničeno morfološko posuđivanje moguće” (Turk, 2013: 39). Gledajući morfološke značajke hrvatskoga jezika, nije moguć prijenos nastavaka, primjerice, jer su sklonidba i sprezanje zatvoreni sustavi koji funkcioniraju prema vlastitim zakonitostima. Pojedine riječi lakše je prenijeti morfološki jer su po svojoj prirodi prenosive. Takvi su, primjerice, uzvici koji se mogu neograničeno prenositi iz jednoga jezika u drugi (Turk, 2013: 39). U literaturi se spominje takozvano Weinreichovo načelo prilagodbe na morfološkoj razini te podrazumijeva prijenos slobodnih morfema koji se mogu neograničeno prenositi iz jednoga u drugi jezični sustav. „To je moguće stoga što su slobodni morfemi dio leksika koji je otvoren sustav” (Filipović, 1986: 116). Dakle, to objašnjava činjenicu kako se, primjerice, uzvici mogu prenositi neograničeno, a imenice, pridjevi, glagoli, zamjenice i slično ne mogu.

3.2.4. Sintaktičko posuđivanje

Kada govori o sintaktičkome posuđivanju, Turk naglašava kako se „većina proučavatelja jezičnih dodira slaže u zaključcima da je međujezični utjecaj na sintaktičkoj razini neusporedivo manji od utjecaja na leksičkoj razini” (2013: 40). Nadalje, Filipović objašnjava kako do sintaktičkoga posuđivanja najčešće dolazi u neposrednome posuđivanju, a to je rijedak slučaj kod posrednoga posuđivanja riječi. „U neposrednome posuđivanju uz leksičke elemente mogu se prenijeti i gramatičke strukture koje mogu djelovati na sintaktičku normu” (Filipović, 1986: 185). Čest problem kod sintaktičkoga posuđivanja jesu doslovni prijevodi kojima se uništava sintaktička zakonitost jezika na koji se prevodi jer se zanemaruju njegova sintaktička pravila i normiranja. Potrebno je voditi računa o pravilnome poretku riječi, inverzijama i sličnome kako se ne bi narušio neobilježen red riječi koji je određen normama hrvatskoga standardnoga jezika.

3.2.5. Semantičko posuđivanje

Turk tvrdi kako su posljedica semantičkoga posuđivanja „leksičke jedinice koje se tradicionalno nazivaju semantičkim posuđenicama” (2013: 42). S druge strane, Filipović semantičko posuđivanje definira kao „transfer značenja iz jezika davaoca na neku već postojeću domaću riječ u jeziku primaoca” (1986: 153). Međutim, postoji i slučaj kada nije potrebno preuzimati stranu riječ te njezino preuzimanje nije semantički motivirano. Primjerice, preuzeta je riječ *vodopad* koja je ustvari prevedenica njemačke riječi *Wasserfall*, engleske riječi *waterfall*, a u hrvatskome jeziku već postoje imenice *slap* i *buk* koje su suznačnice (Turk, 2013: 43). Na semantičkoj razini Filipović razlikuje dva procesa koji su posljedica jezičnih dodira dvaju jezika, a to su prilagodba značenja i semantičko posuđivanje. „Osnovna je razlika među njima u tome što se adaptacija značenja modela vrši na posuđenici koja je preuzeta iz jezika davaoca, a semantičko posuđivanje je transfer značenja iz jezika davaoca na neku već postojeću domaću riječ u jeziku primaoca” (Filipović, 1986: 153).

4. Anglizmi

Anglizam je po svojoj definiciji „riječ ili koji drugi element engleskoga podrijetla posuđen u koji drugi jezik i prilagođen njegovu jezičnomu sustavu” (<http://struna.ihjj.hr/naziv/anglizam/50874/#naziv>). Kada Filipović govori o anglicizmima kao posuđenicama iz engleskoga jezika, naglašava kako anglizam nije nužno engleskoga porijekla, već je dovoljno da je dio engleskoga rječničkoga fonda. Tako on smatra da pojedina riječ „ne mora biti engleskog porijekla, ali mora biti adaptirana prema sustavu engleskog jezika i integrirana u engleski vokabular” (Filipović, 1990: 17). Nives Opačić smatra da su anglizmi „riječi engleskoga podrijetla, ali već udomaćene u hrvatskom jeziku, i to nakon prilagodbe u skladu sa zakonitostima hrvatskoga jezika” (Opačić, 2012: 5).

Kada govorimo o posuđenicama iz engleskoga jezika, iščitavajući literaturu, nailazimo na dva naziva, a to su *anglizam* i *anglicizam*. Prema Anićevu *Velikom rječniku hrvatskoga jezika* (2006) pojmovi *anglizam* i *anglicizam* imaju jednaka značenja te se oba naziva odnose na riječ posuđenu iz engleskoga jezika te prilagođenu drugom jeziku, jeziku primaocu. Dakle, prema Aniću, možemo utvrditi kako su *anglizam* i *anglicizam* ustvari istoznačnice. U *Rječniku hrvatskoga jezika* ur. Jure Šonje pojam anglicizma objašnjen je na sljedeći način:

anglizam (lat) *m* [G *anglizma*, mn *anglizmi*, G *anglizama*] **ling** 1. riječ ili izraz preuzet iz engleskoga jezika 2. tvorbeni uzorak iz engleskoga (Šonje, 2000: 29)

U *Velikom rječniku hrvatskoga standardnoga jezika* ova natuknica ovako je objašnjena:

anglizam *im m* <anglizam; G -zma; mn N -zmi, G -ama> **LING** riječ ili druga prepoznatljiva jezična jedinica engleskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu [*anglizmi u hrvatskom jeziku*] → **anglicizam** → **anglistika** (Jojić, Zečević, Nakić, 2015: 29)

Nadalje, prema Filipoviću (1990: 17) anglicizam je „svaka riječ preuzeta iz engleskog jezika koja označava neki predmet, ideju ili pojam kao sastavne dijelove engleske civilizacije.” Međutim, promatrao je i jednu zasebnu skupinu posuđenih riječi iz engleskog jezika, takozvane pseudoanglizme. Filipović tako objašnjava pseudoanglizme kao „riječi koje su sastavljene od engleskih elemenata ili od engleskih riječi skraćenih u novi oblik, a nisu preuzete iz engleskog jer u njemu u takvom obliku ne postoje” (Filipović, 1990: 19-20).

Sočanac ističe kako postoji određena razlika u nekadašnjem i današnjem posuđivanju anglizama. Naime, tvrdi kako „usporedbom ranijih i novijih anglizama uviđa se da su se ranije uglavnom posuđivali pojedinačni leksemi, dok se u novije vrijeme sve više pojavljuju engleske ili hibridne englesko-hrvatske sintagme” (Sočanac, 2010: 94). Za primjer navodi riječi *beauty knjižica, street odjeća i smartphone funkcije*.

Fenomenom jezičnoga posuđivanja, a posebice anglizmima bavio se i naš istaknuti jezikoslovac Stjepko Težak. Napisao je nekoliko knjiga i priručnika u kojima upozorava na važnost očuvanja hrvatskoga jezika koji je pod sve većim i češćim naletima stranih jezika. Težak upozorava kako smo previše usmjereni na utjecaj srpskoga jezika na hrvatski. On ističe kako „ugroza ne struji samo sa srpske strane. Možda mnogo više s anglofonske (...) U našem mentalnom sklopu mnogo toga pogoduje engleskoj riječi kojom se u zakutak i zaborav potiskuje hrvatska riječ.” (Težak, 1999: 7) Dakle, mnogo je veći utjecaj s anglofonske strane nego li nekih bližih nam jezika i kultura. Kako god, anglizmi su velika prijetnja hrvatskomu jeziku i odumiranju njegova rječnika koji sve češće biva popunjavan engleskim izrazima i leksemima. Mnogo je jezikoslovaca koji smatraju da su anglizmi „razarači hrvatskoga jezika, razaraju hrvatski jezični osjećaj” (Babić, 1995).

Utjecaj i pojavnost anglizama ne čudi s obzirom na brzi razvoj interneta te razvoj znanosti i tehnologije općenito. Razvitkom tehnologije korisnicima internet i mrežnih izvora bivaju dostupne informacije iz bilo kojeg dijela svijeta te se na taj način miješaju i sami jezici, jezični izrazi te razno nazivlje. Tako se najviše anglizama može pronaći u područjima komunikacije, različitih medija, tehnologije i informatike te znanosti. Svjedoci smo vremena u kojem se engleski jezik i uči od sve ranije dobi pa se tako već mala djeca obrazuju u skladu s programima stranih jezika među kojima je vodeći engleski jezik, a zatim neki drugi jezici čija je popularnost znatno manja. Nadalje, sve češće anglizme pronalazimo „u rječniku različitih znanosti i struka te u razgovornom jeziku mladih” (Brdar, 2010: 219).

4.1. Anglizmi u hrvatskom jeziku

Turk (2013: 145) tvrdi kako je hrvatski jezik pod najvećim utjecajem engleskoga bio u drugoj polovici 20. stoljeća. U tom razdoblju dogodio se tehnološki razvoj, pojavile su se određene novosti na područjima komunikacijske tehnologije, a upravo je engleski jezik tehnologije te je na taj način dobio na svom prestižu. „Engleski vokabular dominira znanstvenim,

kulturnim i subkulturnim diskursom suvremenog svijeta: trgovine, sport, reklame, pop-kulture, tinejdžerskog slenga i interneta!”(Nikolić-Hoyt, 2005: 180). Nadalje, Turk smatra kako je engleski jezik imao ulogu posredničkoga jezika iz neeuropskih jezika te da se on očituje i na razini prevedenica, a ne samo na razini posuđenica (Turk, 2013: 147). Nikolić-Hoyt ističe kako utjecaj engleskoga jezika te njegova prisutnost u hrvatskom jeziku nezaustavljivo raste, posebice u područjima stručnih žargona i terminologije, naročito među mlađim skupinama. Nije neobično da su riječi iz engleskoga dio rječnika mladih jer su upravo oni dobna skupina koja je najizloženiya najnovijim tehnologijama, brojnim portalima, društvenim mrežama koje su neiscrpan izvor novih izraza, novotvorenica, žargonskih izraza i sličnih kovanica koje često nastaju kao rezultat određene mode ili pojave među mladima. Međutim, nisu sve posuđenice uvijek potrebne. Mnogo je riječi posuđenih iz engleskoga za koje nije bilo jezične potrebe, nije se javila praznina u rječniku, već se riječ jednostavno uklopila u govor i tako se prenosi među generacijama. Opačić posebno ističe koliko su pojedine posuđenice ustvari opasne i štetne za jezik: „Na djelu je nešto drugo. Duhovna lijenost, afektiranje i pomodnost, uz nakaznu svijest da su hrvatski glagoli za te radnje koje, naravno, imamo manje vrijedni od engleskih” (2007: 528). Dakle, često posuđujemo strane riječi samo zato što zvuče bolje, modernije negoli naša domaća, hrvatska riječ koja već postoji i ne treba zamjenu.

Na veliku prisutnost anglizama uvelike utječu i suvremeni mediji, primjerice društvene mreže preko kojih engleski kao dominantni jezik prodire u hrvatski jezik. Mnogima je lakše reći *like* nego svidanje, *share* negoli dijeljenje i slični nazivi. „Izloženost engleskom jeziku putem medija omogućuje nesvjesno usvajanje vokabulara”, a osim toga, mediji su „dobra podloga za formalno učenje engleskog jezika” (Mihaljević Djigunović i dr., 2006: 451). Na ovaj način sve brže i nesvjesnije svakodnevno upijamo engleski rječnik.

5. Leksička obilježja spontanoga govora u glazbenoj emisiji *Voice* Hrvatske radiotelevizije

U ovom dijelu diplomskoga rada osvrnut ću se na pojavnost anglizama u odabranoj glazbenoj emisiji *Voice* Hrvatske radiotelevizije. Svjedoci smo goleme prisutnosti anglizama u medijima, posebice u emisijama i programima namijenjenima mlađoj populaciji. Najprije je potrebno reći nešto više o medijima te na koji bi način trebala biti osmišljena komunikacija u različitim emisijama, javnim nastupima, izlaganjima novinara, u pisanim medijima i slično.

Mediji se definiraju kao sredstva javne komunikacije koja svojim audiovizualnim sadržajima informiraju, obrazuju i zabavljaju širu javnost. Dakle, njihova je funkcija i informativna i obrazovna, ali i zabavna. Emisija *Voice* koja je odabrana za analizu u praktičnom dijelu ovoga rada ponajprije je zabavna, no ima i informativni te obrazovni karakter jer se zasigurno može nešto i naučiti o samoj glazbi, pjevanju i slično. Prema Zakonu o medijima iz 2004. godine u medije se ubrajaju novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnoga ili periodičnoga objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike (https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_05_59_1324.html 1.3.2024). Šišak (2009) smatra kako se novi mediji razlikuju od klasičnih medija kakve smo poznavali. Naime, novi mediji uvode promjene u koncept klasičnih medija. Tako tvrdi sljedeće: „Novine koje su prije bile pisane uvijek istim nazivom, istim tipom i istom veličinom slova zadobivaju mrežna izdanja kako bi mogle biti konkurentne radiju ili TV-u, podilaze publici, pratiteljima i privlače njihovu pažnju produbljujući glad za senzacijama” (Šišak, 2009: 90). Smatra da smo postali zahtjevna publika koju je teško zadovoljiti i da to uvelike utječe na medije i njihovu ponudu koja mora biti drugačija, inovativnija svakim danom te privlačiti sve šire mase čitatelja i gledatelja.

Kada promatramo jezik i stil medija, funkcionalni stil koji je prisutan u medijima nazivamo publicističkim ili novinarskim stilom. Dakle, radi se o stilu javnoga komuniciranja i informiranja kojima se služe različiti novinari i brojni publicisti. Autorice Hudeček i Mihaljević smatraju da je „publicistika vrelo jezične kreativnosti” (2009: 34). Nadalje, ističu kako „publicistički funkcionalni stil pokazuje živost i aktualnost, norma se u njemu najbolje ovjerava, ali se najlakše i razara” (Hudeček, Mihaljević, 2009: 10).

Temom medija i anglizama u njima bavila se i Branka Drljača Margić koja „stalnu izloženost engleskim izrazima putem medija, interneta i literature naziva osmozom” (2011: 59).

Nadalje, prodor stranih riječi u hrvatski jezični sustav odvija se sve većom brzinom. Najčešće se riječi posuđuju u svom izvornom obliku, ali se jako brzo prihvaćaju u govoru, posebice u govoru mladih. Sukladno tome, engleski je jezik postao jezikom današnjice, univerzalnim sredstvom komunikacije. „Izloženost engleskom jeziku putem medija omogućuje nesvjesno usvajanje vokabulara te je to dobra podloga za formalno učenje engleskog jezika” (Mihaljević Djigunović i dr., 2006: 451). Posuđivanje engleskih riječi nije nužno štetna pojava u jeziku, no trebamo voditi računa o prilagodbi određene posuđenice, anglizma.

Autorice Hudeček i Mihaljević (2009) definirale su određene smjernice za pisanje tekstova i brojnih javnih nastupa na televiziji. Smatraju da su to osnovne i iznimno važne smjernice kojih bi se novinari trebali pridržavati, a glase ovako:

- Anglizam treba zamijeniti domaćom riječju u svakoj jezičnoj situaciji u kojoj je to izvedivo i moguće.
- U slučaju da nije moguća zamjena anglizma domaćom riječju, treba radije prihvatiti riječ tvorenu prema latinskome ili grčkome nego prema engleskome.
- Potrebno je i poželjno razmisliti o fonetizaciji engleskih riječi (*šou* umjesto *show*).
- Ako se nužno prihvati izvorno napisana engleska riječ, treba ju napisati u kurzivu kako bi se istaknulo da se radi o posuđenici, a ne domaćoj riječi.

Da bi se moglo govoriti o konkretnim primjerima posuđivanja stranih riječi u emisiji *Voice*, potrebno je promotriti pojam spontanoga govora te navesti neka njegova obilježja kako bi se lakše razumjelo zašto se i kako pojavljuju određene govorne pojave. Horga (1994: 16) tvrdi da spontani govor ima sljedeće karakteristike:

- govornost – podrazumijeva nepostojanje pisanoga teksta, dakle spontanost
- tečnost – tijekom govora ne postoje zastajkivanja, oklijevanja, zamuckivanja
- osobnost – govor je usko povezan s osobnošću samoga govornika
- jezična pravilnost – odnosi se na poštivanje pravogovornih standarda
- logičnost – govor mora biti logično povezan
- poetičnost – govor treba imati slikovit izraz te različite pjesničke figure
- informativna odmjerjenost – u govoru je usklađen odnos novoga i poznatoga
- komunikacijska otvorenost – postoji otvorena razmjena govornog sadržaja
- fatičnost – govorom se uspostavlja kontakt sa slušateljima

- tolerantnost – stupanj prihvaćanja nestandardnih, dijalektalnih govora
- kultura slušanja – spremnost da se sasluša i razumije sugovornika
- eufoničnost – kultiviranost glasa
- kontroliranost – govornik ispravlja svoj govor ako to govorna situacija traži.

5.1. Metodologija

U nastavku rada prikazat će se na koji su se način pojavljivali anglizmi u emisiji *Voice* koja je glazbenoga karaktera te okuplja pjevače amatere koje vode i podučavaju odabrani mentori. Ove sezone to su bili Dino Jelusić, Vanna, Damir Urban te Davor Gobac. Emisija je podijeljena na audicijski dio, okretanje stolica, borbu u duetu te samostalne nastupe kandidata uživo. U početnim fazama natjecanja kandidati su prolazili u nastavak natjecanja temeljem odluka mentora, a posljednja je faza (samostalni nastupi uživo) obilježena glasovanjem gledatelja za omiljene kandidate.

Analizirat će se anglizmi zapaženi u govoru voditelja emisije, kandidata koji su u njoj nastupali te njihovih mentora tijekom snimanja i emisija uživo. Ovo su kandidati u čijim su govorima zabilježeni anglizmi: Natali Radovčić, Jakov Peruško Rihtar, Patrik Lovrek, Petar Brkljačić, Sandro Bjelanović, Maja Miklaužić Vahtarić, Dinela Kazalac, Mario Pavlić, Teo Kifer, Luka Novokmet, Duška Brčić Šušak, Luna Rajković i Gabrijel Lukač. Emisija se zove *Voice* što je već uporaba anglizma u naslovu emisije.

Autorica ovoga diplomskoga rada samostalno je sastavila transkripte emisija čitave sezone 2023./2024. koje je preslušala preko internetske stranice emisije *Voice*. Ukupno je 12 epizoda u ovoj sezoni, a uočeni će anglizmi biti poredani prema učestalosti pojavljivanja u emisiji od najčešćega do najrjeđega. Za objašnjenja anglizama i njihove rječničke definicije kao normativni priručnici upotrijebljena su tri jednojezična rječnika hrvatskoga jezika. Tako je konzultiran Aničev *Školski rječnik* (2000.) u kojem su pojašnjenja i definicije za sve riječi hrvatskoga standardnoga jezika. On obuhvaća hrvatske riječi te riječi koje su prilagođene i koje su postale dio rječnika hrvatskoga jezika. Nakon svake rječničke natuknice navedeno je iz kojega jezika riječ dolazi ako se radi o stranoj riječi prilagođenoj hrvatskomu jezičnomu sustavu. Nadalje, upotrijebljeni su i *Rječnik hrvatskoga jezika* (2000.) urednika Jure Šonje u izdanju Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža te *Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika* (2015.) Školske knjige. Posljednji je trenutno najobuhvatniji jednojezični rječnik suvremenoga

hrvatskoga jezika s više od 120 000 natuknica ([VRH – Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika \(skolskajniga.hr\)](http://VRH – Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika (skolskajniga.hr)))

5.2. Raščlamba pronađenih primjera anglizama i stranih riječi podrijetlom iz engleskoga jezika

5.2.1. Anglizmi

Sljedeći su anglizmi zabilježeni u emisiji: šou, tim, nokaut, vau, bend, fajter, kul, filing, meč, vokal, miks, luzerski, roker, frontmen, fer, hipijevski, fifti, top, hengati. Te su riječi u promatranoj glazbenoj emisiji bile izgovarane, a u ovoj analizi zabilježene su fonetizirano jer smatramo da su to posuđenice koje su više ili manje prilagođene hrvatskomu sustavu te su kao takve potvrđene u jednom od triju hrvatskih rječnika.

ŠOU (engl. *SHOW*)

Najčešći anglizam u emisiji *Voice* jest šou (engl. *show*) koji se pojavljuje 22 puta (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=d1diWRc%3D&keyword=%C5%A1ou+%28I%29). Ovo su primjeri rečenica u kojima je zapažen:

✚ Dino: Upoznali smo se na koncertu jedne zajedničke prijateljice, nismo ni mislili da ćemo se sresti u šou, a to je bilo prije točno pet godina.

✚ Vanna: Ovo je fantastičan šou, fantastično rađen i vođen.

✚ Davor: Mnogo je napredov'o od početka šoa do danas, a sve zahvaljujući našoj coacherici Đini.

✚ Natali: Ovo je veliki izazov za mene, ali kroz ovaj šou počela sam više vjerovati sebi, svojim mogućnostima i sad sam definitivno spremna pjevati ovu pjesmu.

✚ Dino: Ovo je bila izvedba koju uopće ne bih stavio ni u jedan šou, jer je bila svojstvena, više je bila kao neki tvoj koncert.

✚ Vanna: Oni moraju ostati u šou, to je logičan odabir.

✚ Iva: Čestitke našem Petru koji će svoj put u šou nastaviti u timu Urban!

✚ Vanna: Pa ostali su u šou, čovječe!

✚ Dino: Evo, sad se u šou dogodila jedna stvar za koju mislim da će se još i više događati, a to je da je jedan kandidat bio dobar stalno, a drugi je skočio u duelu.

- ✚ Vanna: Ja iskreno vjerujem da ćete nastaviti šou i jedan i drugi.
- ✚ Dino: U sljedeću fazu šoa sa mnom ide Martin Kosovec.
- ✚ Dino: Ne bi ovo bio famozni šou da ja nemam famoznu opciju dati nekome „Možda”.
- ✚ Vanna: Dalje s nama u šou ide Sergej!
- ✚ Ivan: Pamtit ćemo ga po tome što je otvorio nokaut emisiju, ali, nažalost, ne ide dalje s nama u šou.
- ✚ Dino: Ovaj šou će vam dati što vam nijedan drugi nastup ne može dati.
- ✚ Vanna: To su ti pravila šoa, da moraš mirno odraditi i ovaj neugodan dio ispadanja kandidata.
- ✚ Vanna: Baš mi je drago da si u šou.
- ✚ Iva: Večeras u šou The Voice Hrvatska mentori moraju popuniti svoje timove.
- ✚ Dino: Mislim da zaslužuješ mjesto u ovom šou.
- ✚ Dino: Mislim da to i jest bit ovog šou.
- ✚ Dino: Jači fajter prolazi dalje i to ti je cijela priča ovog šoua.
- ✚ Vanna: Ovo je zadnja članica tima Vanna i time je ovaj dio šoa završen.

Iz navedenih primjera zabilježenih u preslušanim emisijama *Voicea*, može se primijetiti kako se anglizam *show* prilično često čuje u govoru voditelja i mentora kandidata. Literatura i rječnici tvrde kako se ovaj anglizam može zamijeniti leksemom *emisija*, a postoji i prilagođenica *šou* kao hrvatska zamjena za engleski *show*. Anić smatra da je ovu stranu riječ moguće zamijeniti hrvatskim riječima *predstava*, *priredba*, *izvedba* (Anić, 1973: 157). Hrvatsku inačicu *šou* opisuje i Nives Opačić u knjizi *Hrvatski u zagradama: Globalizacijske jezične stranputice* tvrdeći kako „prilikom preuzimanja riječi iz tuđeg jezika riječ prolazi kroz brojne adaptacije – grafijske, morfološke, akcematske, pa i značenjske.” (Opačić, 2006: 70) Tako ističe kako se glas *w* kojega nema u hrvatskom jeziku zamijenio njemu najsličnijim, a to je glas *u*. U engleskom jeziku, dakle, imenica *show* odgovara hrvatskoj prilagođenici *šou*, što je zapisano i na Hrvatskom jezičnom portalu. Vidljivo je kako se radi o stranoj riječi prilagođenoj na grafijskoj i morfološkoj razini. „Sama riječ *show* ne bi trebala imati mjesta u hrvatskom jeziku, međutim, sve češće se ta riječ nalazi u svim medijima, od novina do televizijskih i radijskih reklama. Riječ *show* možemo

zamijeniti vrlo lako hrvatskom riječju emisija, a ako se već koristi u engleskom obliku, mora biti pisana kurzivom.” (Kišić, 2016: 33). U Anićevo *Školskom rječniku hrvatskog jezika* nije pronađena riječ *šou*. Anić tvrdi kako je „riječ *šou* (*show*) koja nam dolazi iz engleskog jezika jedna od onih riječi kojima se dokazuje relativnost purističke krilatice „gdje imaš domaću riječ, ne upotrebljavaj stranu” (Anić, 1973: 157). *Rječnik hrvatskoga jezika* pak donosi sljedeću natuknicu:

show (šou) (eng) *m glaz* izvorno estradna ili televizijska govorna zabavna predstava s glazbenim točkama i plesom (Šonje, 2000: 1119)

TIM (engl. TEAM)

Sljedeći anglizam koji se često pojavljivao jest tim (engl. *team*). Anglizam tim pojavljuje se 21 put, a ovo su primjeri koji su pronađeni u emisiji:

- ✚ Dino: U jednom trenutku su mi svi favoriti bili iz Gopčevoga tima.
- ✚ Ivan: Jedan tim je spreman i jedva čeka svoju kandidatkinju, a s njima se druži Iva. Iva, izvoli!
- ✚ Dino: Urban je imao jedan poseban tim, slika njega se prikazala kroz same kandidate.
- ✚ Urban: Moram priznat da je tim ljudi koji radi ovdje jako velik.
- ✚ Iva: Kakva je atmosfera u tim Dino?
- ✚ Iva: Što se tiče tima Dino, glasanje još uvijek traje.
- ✚ Urban: Mene su blokirali u blindu i nisam Jakova mogao uzeti u svoj tim.
- ✚ Urban: Ona je divna osoba i vrlo brzo se uklopila u naš tim.
- ✚ Ivan: Prvi par koji nam dolazi večeras na pozornicu je iz Vanninog tima.
- ✚ Iva: Čestitke našem Petru koji će svoj put u šou nastaviti u timu Urban!
- ✚ Natali: Puno emocija, zaista vam hvala, ali biram tim Dino.
- ✚ Vanna: To ti je tak', imaš fantastične ljude u timu i onda dođe spajanje, razdvajanje.
- ✚ Iva: Urbane, ti jedini imaš tim popunjen za liveove, čestitke!
- ✚ Ivan: Mentori večeras imaju zadatak kompletirati svoje timove.
- ✚ Iva: Prije sedam dana emisiju nokauta zatvorio je Urbanov tim.
- ✚ Ivan: Vidjeli smo da su u Urbanovu timu četiri djevojke, a prva u fazi nokauta dolazi Natali.

- ✚ Dino: Moj tim čine vocal coach Mate i glazbeni producent Filip.
- ✚ Ivan: Dino se u nokautu odlično snašao, a sad slijedi tim Gobac.
- ✚ Davor: Dobro došla u tim Gobac!
- ✚ Iva: Večeras u šou The Voice Hrvatska mentori moraju popuniti svoje timeve.
- ✚ Vanna: Ovo je zadnja članica tima Vanna i time je ovaj dio šoa završen.

Englesku riječ *team* u hrvatskomu jeziku pronalazimo kao inačicu *tim*. „Anglizam *tim* (engl. *team*) podrazumijeva skupinu stručnjaka i specijalista okupljenih na kakvu projektu ili zadatku, radnu skupinu, dok u općejezičnom smislu označava ekipu.” (Runjić-Stoilova, Pandža, 2010: 237). Dakle, *team* označava skupinu pojedinaca koji imaju nekakvo slično ili isto obilježje, cilj i slično. Također, s imenicom *team* postao je vrlo učestao izraz *team building* što se odnosi na druženje određene skupine ljudi s ciljem poboljšanja i/ili jačanja međusobnih odnosa. U Anićevu *Školskom rječniku hrvatskoga jezika* uvrštena je riječ *tim*, a natuknica izgleda ovako:

tim m <N mn timovi> **1.** skupina stručnjaka i specijalista okupljena na kakvu projektu ili zadatku [stručni ~]; radna grupa **2.** sport, v. momčad /// timski *prid.* ◇ engl. (Anić, 2015: 589)

U *Rječniku hrvatskoga jezika* za ovaj anglizam navedena je sljedeća natuknica:

tim (eng) m [mn *timovi*] **1.** **šp** momčad, sastav, postava; *nogometni* ~ **2.** skupina stručnjaka okupljena oko kakva projekta ili posla; ekipa, družina: *stručni* ~ (Šonje, 2000: 1255)

NOKAUT (engl. KNOCKOUT)

Osim navedenih anglizama, u emisiji je zabilježen i anglizam *nokaut* (engl. *knockout*) koji se javlja 18 puta, a vidljiv je u sljedećim rečenicama:

- ✚ Dino: Marko je, s druge strane, danas zasjao više nego na nokaut i na blindu.
- ✚ Ivan: Večeras privodimo kraju ovu fazu zvanu nokaut.
- ✚ Sandro: Od nokauta očekujem puno adrenalina.
- ✚ Vanna: Sandro je imao svoj najbolji nastup u nokautima.
- ✚ Iva: Sad je vrijeme da završiš fazu nokauta.
- ✚ Dino: Ovo je od današnjeg nokauta nakraju ispala najjača grupa.

- ✚ Dino: Kad pogledam sve nokaute i performanse, ovo je stvarno izvrsno.
- ✚ Iva: Martina može proći i u ovoj fazi nokauta.
- ✚ Ivan: Dobra vam večer! Dobri vam nokauti!
- ✚ Iva: Ako mentor kandidatu kaže da je Možda, tad će kandidat saznati svoju sudbinu u idućoj fazi nokauta.
- ✚ Iva: Prije sedam dana emisiju nokauta zatvorio je Urbanov tim.
- ✚ Ivan: Vidjeli smo da su u Urbanovu timu četiri djevojke, a prva u fazi nokauta dolazi Natali.
- ✚ Iva: S obzirom da su ovo preposljednji kandidati u ovoj nokaut fazi, imaš još dva kandidata.
- ✚ Ivan: Završila je i druga emisija nokauta.
- ✚ Davor: Večeras počinje nokaut!
- ✚ Ivan: Objasnit ćemo još jednom pravila, ipak je ovo prva faza nokauta.
- ✚ Ivan: Pamtit ćemo ga po tome što je otvorio nokaut emisiju, ali nažalost ne ide dalje s nama u šou.
- ✚ Ivan: Dino se u nokautu odlično snašao, a sad slijedi tim Gobac.
- ✚ Iva: Pogledajmo koga je za prvi nokaut odabrao Damir Urban!

Engleski izraz *knockout* u hrvatskom je jeziku prilagođen u obliku nokaut (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eF1vXBI%3D), a ovako glasi natuknica u Anićevu *Školskom rječniku hrvatskoga jezika* kojim se potvrđuje da se radi o anglizmu:

nokaut *m* **1.** *sport* nesposobnost jednog od boksača da zbog primljenog udarca ili iscrpljenosti nastavi borbu **2.** *pren.* potez ili manevar, argument i sl. koji donosi potpunu pobjedu i onemogućuje suparnika /// **nokautirati** *dv.* ◇ *engl.* (Anić, 2015:309)

U *Rječniku hrvatskoga jezika* nokaut se objašnjava ovako:

nokaut (*eng*) *m* **šp** **1.** udarac od kojeg boksač padne na pod i ostaje ležati dulje od deset sekundi, čime gubi borbu **2.** položaj takva boksača (Šonje, 2000: 703)

VAU (engl. WOW)

Sljedeći anglizam zabilježen u emisiji jest *vau* (engl. *wow*) koji se javlja u jedanaest primjera:

- ✚ Ivan: Vau! Vau! Vau! Kakav nastup!
- ✚ Dino: Nemam što reći. Vau!
- ✚ Iva: Vau, vau! Ajme! Nakon ovog dueta, nitko ne može ostat' ravnodušan.
- ✚ Dino: Gabriela je otpočetak bila vau.
- ✚ Vanna: A ti, Karla, ti si i takav fajter da to nisam... Vau! Svaka ti čast!
- ✚ Urban: Dođe prva osoba i krene pjevati, ja pomislim kako je to najbolje na svijetu, a onda dođe druga osoba i pomislim kako je top! Vau, nema bolje!

Izraz *wow* preuzet iz engleskoga jezika označava usklik kojim se izriče oduševljenje nekim ili nečim. U hrvatskom je jeziku jako čest, a može se zamijeniti izrazima poput *odlično*, *izvrsno* i slično. Ovaj anglizam nije pronađen ni pod jednom natuknicom u Anićevu *Školskom rječniku hrvatskoga jezika* ni u rječničkoj bazi Hrvatskog jezičnog portala. *Veliki hrvatski rječnik standardnoga jezika* donosi sljedeću natuknicu:

vau usk <vau> RAZG iskaz oduševljenja [*Vau, to je stvarno bilo super!; Vau, for a!; Vau, ti svašta znaš!*] (Jojić, Zečević, Nakić, 2015: 1666)

Opačić ističe kako je *wow* izraz kojim se izražava raspoloženje koje je u hrvatskom jeziku moguće izraziti usklikima *au*, *e*, *he*, *o*, *oh*, *oho*, *ohoho*, *u*, *uh*, *uf* i slično. „No danas je mnoge od tih uzvika potisnuo jedan lajavi američki – VAU. Sve je *vau* – nepodnošljiva televizijska bjelina stolnjaka, bluza, majica, blještave boje za kosu, stari džemper i (...) Svako čuđenje, iznenađenje, divljenje izaziva danas samo jedan uzvik – *vau*.” (Opačić, 2006:188). Osjeća se sarkazam kojim Opačić ističe nepotrebnost uporabe ovoga izraza koji lako može biti zamijenjen domaćom riječju.

BEND (engl. BAND)

Nadalje, zabilježen je i anglizam bend (engl. *band*) koji se pojavio deset puta, što je vidljivo u ovim primjerima:

- + Vanna: Je l' imaš bend u Koprivnici?
- + Urban: Ako ćeš biti frontmen benda, imaš sve što moraš imati.
- + Ivan: Znali smo se cijeli život, ali intezivnije smo se upoznali kad smo počeli svirati i pjevati skupa u bendu.
- + Ivan: Svi su nam govorili kako je nama lako pjevati i zabavljati se u bendu, ali s druge strane zna nekad bit naporno.
- + Ivan: Ona je šefica u bendu.
- + Maja: Moj san je pjevati na velikoj pozornici s bendom.
- + Dinela: Tata je bio u bendu, svira bass gitaru. Mislim da sam od njega dobila taj talent za glazbu.
- + Urban: Ja sam čekao dio da uleti bend da vidim što će se desit', da li će te pokrit'.
- + Vanna: Ako ovo iza nije tvoj bend, onda moraš imati neki.
- + Davor: Dobra si energija, imaš bend, piči dalje!

Ovaj anglizam dio je rječničke baze Hrvatskog jezičnog portala kao prilagođenica bend, a definicija je sljedeća:

glazb. manji instrumentalni sastav, osobito za izvođenje plesne, jazz, pop i rock glazbe (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika donosi natuknicu *bend* s koje upućuje na engleski izraz *band*:

bend → band

band (engl.) i **bend** *im m* <bend; G –a; *mn* N –ovi, G -ova> *GLAZB* instrumentalni sastav, osobito za izvođenje džeza i zabavne glazbe → **big-band** (**big band**) veliki džez-orkestar [*big band* *Glen Millera* i *Count Basieja*] engl. (Jojić, Zečević, Nakić, 2015: 63)

FAJTER (engl. FIGHTER)

Sljedeći anglizam koji je zabilježen u emisijama Voicea jest fajter (engl. *fighter*), a javlja se u četirima primjerima:

- ✚ Vanna: A ti, Karla, ti si i takav fajter da to nisam... Vau! Svaka ti čast!
- ✚ Dino: Pjesma je išla samo prema vrhu, i to je ono što čini prave fajtere pobjednicima.
- ✚ Dino: Imala je tešku pjesmu, pokazala da je fajter i ovim smo je nagradili.
- ✚ Dino: Jači fajter prolazi dalje i to ti je cijela priča ovog šoa.

Hrvatski jezični portal bilježi ju kao prilagođenicu fajter te donosi sljedeće definicije:

1. *sport* a. u boksu, agresivni boksač jakog udarca b. općenito onaj koji je izrazito borben, koji ima ofenzivan način borbe
2. *žarg.* onaj koji je borben u životu, onaj koji prihvaća borbu; borac (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFthXhQ%3D)

KUL (engl. COOL)

Zabilježen je i pridjev kul (engl. *cool*) koji je pronađen tri puta:

- ✚ Ivan: Često me pitaju je li onaj Martin uistinu kul kao što je kul dok pjeva?
- ✚ Vanna: Martin je još dosta mlad, ne shvaća da ljudi nisu kul kad ga slušaju, kad pjeva jer pobuđuje silne emocije.
- ✚ Vanna: Imaš neobičan ukus u glazbi, vjerojatno ti nije lako živjeti sa svim i svačim, ali si kuler pa ti to dođe nekako jednostavno.

Hrvatski jezični portal izraz *cool* objašnjava etimološki engleskom riječju, a definirana je kao pridjev koji označava onog „koji ne pokazuje emocije; smiren, hladan” (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eldiXxA%3D). „Engleski sve više počinje biti sastavnim dijelom tinejdžerskoga slenga pa nailazimo na izraze kao što su: biti u bedu ili biti cool” (Sočanac, 2005:181) Dakle, anglizam *cool* dio je govora mladih, a u hrvatski

je jezik ušao najviše preko društvenih mreža među mladima koji su taj anglizam prihvatili te je vremenom postao gotovo uklopljen zbog učestalog korištenja u komunikaciji. Hrvatska je inačica *kul*. Dakle, samo je fonetski prilagođen hrvatskom jezičnom sustavu. Imenica *cooler* nastala je upravo od spomenutoga pridjeva *cool*. *Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika* donosi sljedeću natuknicu:

cool (engl.) i **kul** *prid.* <kul; neskl.> **ŽARG.** **1.** onaj koji ne pokazuje emocije [*kul osoba; Ponekad želim da sam više kul.*] → hladan, smiren; **2.** koji je po čemu izniman [*kul frajer/frizura/glazba/zvučnici/računalo; Kul majica!*] (Jojčić, Zečević, Nakić, 2015: 132)

FILING (engl. FEELING)

Riječ *filing* (engl. *feeling*) uočena je dva puta, baš kao i *meč*, *vokal*, *okej*, *highlight*, *mix* i *sorry*:

✚ Dino: Ovo je, Jakove, bilo sjajno! filing na entu, otpočетка.

✚ Dino: Sve je bilo s filingom, jako lijepo.

Riječ *feeling* na Hrvatskom jezičnom portalu pronalazi se u fonetiziranom obliku *filing* uz koji se navodi da dolazi od engleske riječi *feeling*. Tako je natuknica sljedeća:

žarg.

1. posebno izražen smisao za što, osjećaj koji omogućuje brzo snalaženje i napredovanje u čemu; (imati) oko/uho za što [*filing za tehniku; filing za jezike*]; šesto čulo, smisao za što

2. glazb. a. osjećaj glazbenika za glazbu **b.** emocionalna kvaliteta glazbe (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFphXBg%3D)

MEČ (engl. MATCH)

✚ Dino: Ako kreneš padati usred meča, izgubit ćeš meč.

Anglizam meč dolazi od engleske riječi *match*. Natuknica meč zapisana je u Anićevo *Školskom rječniku*:

meč *m* <N *mn* mečevi> sport izravan susret dvaju natjecatelja ili dviju momčadi [*uzbudljiv ~*]; borba, utakmica, sportsko natjecanje ◇ *engl.* (Anić, 2015:252)

Veliki hrvatski rječnik hrvatskoga standardnoga jezika objašnjava meč ovako:

meč *im m* <meč; G meča, I mečom; *mn* N mečevi, G -eva> *ŠP 1.* izravan susret dvaju suparnika ili dviju momčadi [*boksački/teniski meč; dobiti/izgubiti/otvoriti/zaključiti meč; Sve su ulaznice za sutrašnji meč rasprodane.*]; usp. borba → dvoboj, utakmica; **2.** <*neskl*> kao prvi dio polusloženice: **meč-lopta** rezultat u tenisu, badmintonu, odbojci, stolnom tenisu kod kojeg igrač, par ili momčad mora dobiti samo jedan bod za konačnu pobjedu [*propustiti dvije meč-lopte*] *engl. match* (Jojić, Zečević, Nakić, 2015: 717)

VOKAL (engl. VOCAL)

✚ Dino: Moj tim čine vokal coach Mate i glazbeni producent Filip.

✚ Dino: Nisam nikad mislio da ću se okrenuti na taj tip vokala.

Anglizam vokal dolazi od engleske riječi *vocal* čije je podrijetlo iz latinskoga jezika:

engl. vocal ← *lat. vox:* glas ≈ *vocalis:* glasan, zvučan

(<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

Riječ vokal Anić objašnjava natuknicom:

vokal *m* <G vokala> 1. *glazb.* ljudski glas u odnosu na glazbalo 2. *fon.* = samoglasnik, otvornik /// vokalan *prid.* ◇ *engl.* ← *lat.* (Anić, 2015: 649)

MIKS (engl. MIX)

- ✚ Josip: Imam neki miks emocija kad ovdje uđem, u ovaj studio.
- ✚ Duška: Ja sam prezadovoljna, ali isto tako emocije su smiksane.

Anglizam *mix* u hrvatskom je jeziku zapisan kao miks, no u Anićevu *Školskom rječniku* zapisane su samo natuknice miksati i mikser, dok imenica miks nije dio rječnika. Ipak, zapisana je na Hrvatskom jezičnom portalu pod natuknicom:

reg.

1. rezultat miksanja; mješavina, masa, mišung

2. *tehn.* **a.** rezultat usklađivanja različitih zvukova (glasova, muzike, šumova i sl.) u filmskoj, TV i radiotehnici; pravljenje zvučne kulise **b.** posao disk-džokeja; sastavljanje, usklađivanje nekoliko skladbi u jedinstvenu zvučnu cjelinu [*dobar miks*] (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

Što se tiče porijekla, Hrvatski jezični portal navodi da je imenica miks u hrvatski jezik stigla iz engleskoga, dok je u engleski stigla iz latinskoga:

✧ *engl.* mix, mixing ← *lat.* mixus: pomiješan ← *miscere*: miješati

LUZERSKI (engl. LOOSER) i ROKER (engl. ROCK)

- ✚ Dino: Zvučalo je brutalno. Nisu to bile obične fraze, nabrijane, luzerske, već pune duše i pune *soula*.
- ✚ Vanna: Hoćete vi, rokeri, nešto reći?

„Glazbeni se žanrovi javljaju u izvornom engleskom obliku, ali i u prilagođenom. Jedan od njih je rock” (Kišić, 2016: 34). Dakle, u emisiji se javljaju *soul* i *rock* kao dva od najpoznatijih glazbenih žanrova. Što se tiče pridjeva luzerski, potječe od engleske riječi *loser* koja označava gubitnika, osobu koja je na bilo koji način poražena. U Anićevu *Školskom rječniku* nije zabilježen ni u obliku imenice niti u obliku pridjeva, no može se pronaći na

Hrvatskom jezičnom portalu pod natuknicom luzer: „*publ. žarg.* gubitnik (ob. o uspjehu u životu ili u karijeri) [*životni loser*].”

(https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=e15gWhc%3D)

FRONTMEN (engl. FRONTMAN)

✚ Urban: Ako ćeš biti frontmen benda, imaš sve što moraš imati.

„Uz glazbu se spominje i frontmen što se u hrvatskom jeziku može izreći kao glavni pjevač.” (Kišić, 2016:34). Dakle, ova riječ je više korištena jer zvuči modernije, nego li iz potrebe ili “rupe” u rječniku hrvatskoga jezika.

FER (engl. FAIR)

✚ Urban: Teško mi je izabrat, ako kažem nešto, nije fer.

Anićev školski rječnik anglizam *fer* objašnjava natuknicom:

fer *prid.* <*neskl.*> *razg.* **1.** koji je častan u postupcima i poslovima [*~ čovjek*]; pošten **2.** koji je ispravan [*~ odluka*]; pravedan **3.** koji je umjereno povoljan, koji zadovoljava dvije strane [*~ ugovor*] /// **fer** *pril.* ◇ *engl.* (Anić, 2015:105)

HIPIJEVSKI (engl. HIPPIE)

✚ Davor: Dojmilo me se, lijepo, hipijevski.

Ovaj pridjev anglizam je nastao od engleske riječi *hippie*, a u Anićevu *Hrvatskom rječniku* zabilježen je pod sljedećom natuknicom:

hipi (hipik) *m* <G hipija, I hipijem> pripadnik masovnog pokreta mladih s kraja 1960-tih, odbacuje ustaljene društvene norme, suprotstavlja se militarizmu, nekonvencionalno izgleda, ideal mu je ljubav i mir; dijete cvijeća /// **hippijevski prid.** ◇*amer. engl.* (Anić, 2015:137)

FIFTI-FIFTI (engl. FIFTY-FIFTY)

✚ Sandro: U duetu je najbitnije da postavimo taj neki odnos fifti-fifti.

„Anglizam koji je zasigurno nama bio najzanimljiviji u samoj upotrebi je fifti-fifti izgledi. Osim što je ortografski prilagođen hrvatskom jeziku, zanimljiva je upotreba engleskog jezika, a vrlo se lako moglo napisati da su izgledi izjednačeni, no korištenje ovog izraza donosi zvučnosti same vijesti.” (Kešić, 2016:31). Ovaj engleski prilog objašnjava i Hrvatski jezični portal:

pola-pola

1. podjednako podijeljen [platiti račun fifty-fifty]

2. s jednakim izgledima [izgledi su nam fifty-fifty]

(<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

TOP (engl. TOP)

✚ Urban: Dođe prva osoba i krene pjevati, ja pomislim kako je to najbolje na svijetu, a onda dođe druga osoba i pomislim kako je top!

Ovaj izraz služi za opisivanje nečeg što je vrhunsko, odlično. Nastao je prema engleskoj riječi *top* što znači vrh, gornji dio. Hrvatski jezični portal tvrdi kako se radi o izrazu iz razgovornoga stila:

razg. nesamostalna riječ koja se piše s drugim riječima onako kako se one pišu u zn. najbolji, najkvalitetniji, vrhunski

(https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=f19kWRF4)

HENGATI (engl. HANG OUT)

✚ Davor: Patrik je baš tvoj lik, netko s kim bi hengao.

U ovom se primjeru glagol *hengati* odnosi na hrvatski glagol *družiti se*. Dakle, *hengati* jest glagol nastao od engl. *hang (out)* i infinitivnog nastavka za hrvatske glagole kako bi riječ zvučala što prirodnije, prilagođeni je hrvatskomu jezičnom sustavu.

5.2.2. Strane riječi iz engleskoga jezika

Zabilježene su i sljedeće strane riječi: *blind, voice, stage, live, coach, okay, highlight, sorry, nice, please, thanks, hashtag, shakey, mainstream, light, storytelling, groove, bridge, softy, vibe*. One se nisu uklopile u hrvatski jezični sustav, nego su to i dalje strane riječi, stoga nisu bile pronađene ni u korpusima promatranih hrvatskih jednojezičnih rječnika, zato su u ovoj analizi bilježene izvorno, tj. onako kako se pišu u jeziku iz kojega su preuzete i kosim pismom.

BLIND

U emisiji se javlja *blind* koji je zabilježen u govoru čak 18 puta, što se vidi u sljedećim primjerima:

- ✚ Dino: Neke stvari su drukčije malo, sad je to opuštenije izveo. Nekako je sve lagodnije, sigurnije. Im'o je jedan jako lijepi moment, okrenuo se prema svom taboru, prema onoj posebnoj osobi tamo gore i to je danas bilo posebnije. Jer na blindu to nisam ni mog'o doživjet' jer sam se okren'o pred kraj.
- ✚ Dino: Kad sam prvi put čuo Jakova na blindu, prije nego što samo se okrenuo, rek'o sam: Uu, čovječe, super boja!
- ✚ Jakov: Najveću tremu samo im'o na blind audiciji.
- ✚ Davor: Moram reći da je jako napredov'o od blinda na ovamo.
- ✚ Davor: Na blindu je lijepo pjeval', bil' je z'betoniran.
- ✚ Vanna: Ovo tvoje putovanje, Luka, kad se sjetimo blinda, pa to je do suza ganutljivo!
- ✚ Urban: Mene su blokirali u blindu i nisam Jakova mogao uzeti u svoj tim.
- ✚ Dino: Marko je, s druge strane, danas zasjao više nego na nokautu i na blindu.
- ✚ Dino: Sergej je, nakon blind audicije, postao miljenik hrvatskog stanovništva.

- ✚ Dino: Čak si me s ovim više kupio nego na blindu, tako da promisli.
- ✚ Vanna: On je ona moćna pjesma s blinda?
- ✚ Dino: Sjećam se svakog blinda i mislim da ih je Vanna dovela do maksimuma.
- ✚ Dino: Ja sam sjeo s njima i reko im kako će biti kad izađe van njihov blind, kad ih ljudi vide. Skupljaš ljude i stvaraš svoju publiku.
- ✚ Dino: Imao sam tremu za tebe jer si počela izgarat' odmah na početku pjesme, ali tako je bilo i na blindu, ti to tako voliš.
- ✚ Davor: Ali moram reći da je Fran užasno puno napredov'o od tog blinda.
- ✚ Patrik: Ja sam svoj cilj postig'o što sam proš'o blind audiciju i ne ljutim se, naravno. Mora netko ispasti.
- ✚ Petar: Ne mogu biti sretan jer je ispala Ana, s njom sam bio najbolji od blinda.
- ✚ Vanna: Da zaključimo: Nema više blind audicije u Voiceu!

Izraz *blind* u ovoj emisiji označuje dio natjecanja u kojem mentori ne vide kandidata koji pjeva, već naslijepo odabiru nekoga za svoj tim ako im se sviđa način na koji je pjesma izvedena. *Blind* je pridjev u engleskom jeziku koji u hrvatskom znači *slijep*. Može se zamijeniti izrazom *audicija naslijepo*.

VOICE

S obzirom da se radi o glazbenoj emisiji, ne čudi činjenica da je većina anglizama upravo iz područja glazbe. Takav je *voice* koji pronalazimo već i u nazivu emisije. Riječ *voice* javlja se šest puta, što je vidljivo iz sljedećih primjera:

- ✚ Dino: Evo nas u duelu, u onom najbitnijem dijelu Voicea.
- ✚ Dino: Htio sam ovaj duet na Voiceu i dobio sam ga.
- ✚ Iva: Dobra večer, gledatelji, ovo je Voice Hrvatska!
- ✚ Iva: Večeras u šou Voice Hrvatska mentori moraju popuniti svoje timove.
- ✚ Dinela: Voice je za mene ispunjenje sna.
- ✚ Vanna: Da zaključimo: Nema više blind audicije u Voiceu!

Strane se riječi često nepotrebno uvode u hrvatski jezik koji ima bogat rječnički sustav. Jedna od nepotrebno uvedenih riječi jest i riječ *voice* koja ima svoju zamjenu u hrvatskom jeziku, a to je imenica glas. „Sklop riječi „The Voice” pokazuje upravo tu povodljivost za stranim riječima. U doslovnom prijevodu, The Voice znači glas. S obzirom na to da se u emisiji radi o natjecanju pjevačkih talenata, nema razloga da se emisija ne zove Glas” (Kišić, 2016:33).

STAGE

Zabilježen je i *stage* koji se javlja pet puta, i to u primjerima:

- ✚ Jakov: Prije samog natjecanja i prije izvedbe pjesme, htio sam ići kod Urbana, no nešto se dogodilo na stageu tijekom pjevanja , kad su se svi okrenuli, meni je unutarnji glas rekao da odem kod Dine.
- ✚ Dino: Da je ispao Jakov, ne bi tu sad bio, ali bio bi Martin i obrnuto. Ovako sad imam dva prijatelja na stageu i izrazito sam ponosan.
- ✚ Mario: Otpjevat ćemo tako da morate spajati ponovno taj stage, bit će u komadićima.
- ✚ Mario: Bitno je da dvije individue se spoje na stageu i zvuče k'o jedno.
- ✚ Dino: Pojeo si stage i jako mi se to sviđjelo.

Riječ *stage* označava pozornicu, mjesto na kojem se izvodi određeni događaj (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>). Nema potrebe rabiti stranu riječ za koju hrvatski jezik ima prikladnu zamjenu kao što je riječ pozornica. Također, u posljednje vrijeme zaživjela je riječ *zapozorje* što je izvrsna zamjena za engleski *backstage*. Takve posuđenice spadaju u skupinu posuđenica nastalih zbog izvanjezičnih razloga, odnosno „brojne političke, kulturne, gospodarske i znanstvene veze, jezična moda, snobizam, tj. želja pojedinca da bude drukčiji od ostalih, da pokaže šire jezično znanje.” (Francić, Hudeček, Mihaljević, 2005:3).

LIVE

U emisiji se javlja i *live* koji je pronađen četiri puta:

- ✚ Dino: Mi smo do jučer imali potpuno drugu pjesmu za live.
- ✚ Teo: Evo mene, ovaj tramvaj me stanicu po stanicu dogur'o do livea.

- ✚ Iva: Urbane, ti jedini imaš tim popunjen za *liveove*, čestitke!
- ✚ Urban: Do večeras što mi je bilo najbolje, u *live* emisiji mi se promijenilo.

Riječ *live* označava prijenos uživo, dakle emisija je uživo. Primjerice, Hrvatski jezični portal objašnjava *live* kao „koji se odnosi na izravan prijenos na radiju ili televiziji ili na scenski nastup uživo.” (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=e15kXBc%3D).

COACH

Nadalje, zabilježen je i *coach* koji je prisutan u četirima primjerima:

- ✚ Davor: Mnogo je napredov'o od početka šoa do danas, a sve zahvaljujući našoj *coacherici* Đini.
- ✚ Davor: Dosta smo razgovarali i razmišljali moja *coacherica* Đina i producent Skansi i ja tko bi mogao dati najbolje od sebe.
- ✚ Dino: Moj tim čine vokal *coach* Mate i glazbeni producent Filip.
- ✚ Davor: Ovo su naši suradnici, gospođica Đina koja je vaša *voice coacherica*, Skansi koji je glazbeni producent. I ovdje neprikosnoveni virtuoz – Žuga.

Ova strana riječ upotrijebljena je u kontekstu *vocal coach* što je u hrvatskom jeziku vokalni trener/glasovni trener. Hrvatski jezični portal objašnjava kako imenica *coach* jest iz engleskoga te da označuje trenera (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>).

OKAY

- ✚ Davor: Stvarno je bilo okay.
- ✚ Urban: Nekog moram poslat doma, takva je emisija, ali okay, razmislit ću.

Engleski izraz *OK* koji se u hrvatskom počeo pojavljivati kao izraz okej označava sintagmu *sve je dobro*. „Sve je započelo u Boston Morning Postu 1839. godine kada je novinar Charles Gordon Greene koristio kraticu *OK* kao uredničku šalu u svom članku o gramatici. *OK* je prvotno bila skraćenica za izraz *Oll Korrekt*, koja je trebala značiti *sve točno*, a ubrzo se proširila kao popularna kratica u Sjevernoj Americi.” (<https://studentski.hr/zabava/zanimljivosti/znate-li-sto-znaci-kratica-ok>). Ovaj izraz nije naveden u rječnicima hrvatskog jezika koji su korišteni za potrebe ovoga rada.

HIGHLIGHT

- ✚ Luka: Taj je dio highlight pjesme, da.
- ✚ Urban: Vjerojatno i ti misliš da je rock bio tvoj highlight dio.

Ovaj izraz ne pronalazimo ni u jednom rječniku jer se radi o stranoj riječi koja nije uklopljena u hrvatski jezični sustav. Riječ *highlight* u engleskom jeziku označava nešto što je istaknuto, a potječe od glagola *to highlight* (<https://hr.glosbe.com/en/hr/highlights>). U izdvojenim rečenicama označuje najbolji dio pjesme, najistaknutiji dio određene melodije.

SORRY

- ✚ Urban: Sorry, Danijela, fakat sorry.

Anglizam *sorry* koji se često zapisuje kao *sori* označuje ispriku, a domaća je zamjena riječ *oprosti* ili sintagma *Nemoj zamjeriti!* (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>), Izraz nije pronađen u hrvatskim rječnicima.

NICE

🚩 Dino: Nice!

Radi se o engleskom pridjevu (u nekim situacijama može biti i prilog) koji odgovara hrvatskim pridjevima lijep, ugodan, ljubazan kako navodi Glosbe (<https://hr.glosbe.com/en/hr/nice>).

PLEASE

🚩 Dino: Ajde, please, otpjevaj to lijepo!

Engleska riječ *please* odgovara hrvatskoj sintagmi „Molim te”. Na društvenim mrežama često je pisana u obliku pliz, dakle onako kako se izgovara engleska inačica. Hrvatski jezični portal izraz *please* objašnjava sljedećom natuknicom:

žarg. (u izražavanju mladih) riječ za obraćanje i pojačanje [*please, pokloni mi to; please, bit ću dobar*]; molim, molim te (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

THANKS

🚩 Dino: Thanks!

Riječ *thanks* popularan je engleski izraz (<https://hr.glosbe.com/en/hr/thanks>) za hrvatsku riječ hvala, a ujedno je i jedna od najčešćih engleskih riječi koje se može čuti, posebice među mlađim dobnim skupinama.

HASHTAG

🚩 Ivan: Pišite o našim kandidatima pod hashtagovima, a evo što kažete o Martinu.

Riječ *hashtag* jedna je od čestih riječi na društvenim mrežama, a hrvatska riječ za engleski *hashtag* bi bila oznaka. „Umjesto riječi *hashtag* u hrvatskome je jeziku bolje upotrebljavati izraz ključna riječ.” (<https://bolje.hr/rijec/hashtag-gt-kljucna-rijec/11/>) Primjerice,

ako je objavljena slika na kojoj se nalazi nekoliko osoba, društvene mreže pružaju mogućnost oznake, takozvanog *hashtaga*, kako bi ostali korisnici te mreže mogli vidjeti tko je na slici jednim klikom.

SHAKY

✚ Dino: Im'o je neka *shakey* mjesta na kojima sam se tres'o više od njega.

Pridjev *shakey* preuzet iz engleskog jezika znači drhtav, nesiguran (<https://hr.glosbe.com/en/hr/shakey>).

MAINSTREAM

✚ Urban: Vi jeste različiti od drugih i sigurno se ne uklapate u nekakav *mainstream*.

Mainstream je riječ engleskog podrijetla umjesto koje je „u hrvatskome bolje upotrebljavati hrvatski izraz mediji glavne struje /prevladavajući mediji”(<https://bolje.hr/rijec/mainstream-mediji-gt-mediji-glavne-struje-prevladavajući-mediji/51/>), a Hrvatski je jezični portal objašnjava ovako:

žarg.

1. najšire prihvaćen način mišljenja ili djelovanja
2. *glazb.* umjerena struja u jazzu i pop-glazbi, dopadljiva širem krugu slušatelja [*rock mainstream*] (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

LIGHT

✚ Urban: Da li će im taj *light* i taj adrenalin donijeti dio koji će im pomoći u izvedbi?

Anglizam *light* odnosi se na svjetla pozornice u ovom zabilježenom slučaju, iako čitajući rječnike nailazimo na više značenja engleske riječi *light*. Tako, primjerice, Hrvatski jezični portal

tvrdi kako se ova engleska riječ odnosi na napitak koji je bez dodatka šećera ili na području informatike slabiju inačicu softvera (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>). S druge strane, engleski online rječnik Glosbe kao prvo značenje riječi *light* navodi svjetlo (<https://hr.glosbe.com/en/hr/light>).

STORYTELLING

✚ Dino: Kroz cijelu pjesmu se vrti nekoliko istih akorda i sve ovisi o tebi, o tvom *storytellingu*.

Ovu bi se englesku riječ moglo prevesti kao prepričavanje, a Glosbe donosi sljedeću definiciju riječi *storytelling*:

The act and skills of presenting stories and tales(<https://hr.glosbe.com/en/hr/storytelling>)

GROOVE

✚ Vanna: Inače se ne smiješ toliko koliko si večeras. Jesi bio u *grooveu*?

Riječ *groove* zapisana je na Hrvatskom jezičnom portalu, a označava pojam u glazbi, odnosno „glazb. instrumentalne improvizacije i razrade osnovne ritmičke potke u funku” (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>) Nadalje, naznačeno je da se radi o riječi iz engleskoga jezika: *engl.*: uživanje, bivanje na istoj valnoj dužini.

BRIDGE

✚ Dino: Imala si manjih pjevuckanja, ali si onaj *bridge* oderala.

Engleska riječ *bridge* znači most, prijelaz. U ovom slučaju *bridge* označuje prijelaz u pjesmi, važan dio melodije u kojoj se mijenja tonalitet što je potrebno znati izvesti i nije jednostavno. Glosbe donosi više definicija i značenja riječi *bridge*, no jedno od njih vezano je za područje glazbe:

(music) A song contained within another song, often demarcated by meter, key, or melody (<https://hr.glosbe.com/en/hr/bridge>)

SOFTY

✚ Dino: Imala si jako nježan, *softy* kraj pjesme.

Hrvatski jezični portal donosi definiciju pridjeva *soft* (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=d11hXBQ%3D) što znači mekan, lagan, dok za engleski prilog *softy* nema definicije:

1. koji je mekan, lagan [soft margarin]
2. koji nije suviše jakih, kričavih boja

VIBE

✚ Danijela: Mislim da ako se skoncentriramo na *vibe* cijele pjesme, onda će biti dobro.

Izraz *vibe* engleska je riječ koja u hrvatskom prijevodu odgovara riječi ugođaj, vibra. Hrvatski jezični portal objašnjava riječ vibra tvrdeći kako dolazi od riječi *vibrirati* koja je latinizam:

žarg. ono što struji od jedne osobe drugoj ili što se širi u nekom prostoru i sl. i što se osjeća kao djelovanje ili utjecaj [*širiti dobre/loše vibre*]; vibracija (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

✧ *njem.* vibrieren ← *lat.* vibrare ≈ vibrans: vibrantan ≈ vibratio: titranje, treperenje (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=f19uXBJ4)

5.2.3. Riječi iz drugih stranih jezika

Iako je većina stranih riječi zabilježenih u emisiji porijeklom iz engleskoga jezika, zabilježeno je i nekoliko tuđica iz drugih jezika, primjerice latinskoga, grčkoga, francuskoga i slično.

SUPER

Najučestaliji latinizam u emisiji jest *super* koji se pojavljuje u 18 primjera, odnosno u sljedećim rečenicama:

- ✚ Dino: Kad sam prvi put čuo Jakova na blindu, prije nego što samo se okrenuo, rek'o sam: Uu, čovječe, super boja!
- ✚ Natali: Osjećam se baš super, divno i odlično.
- ✚ Urban: Samo da ti kažem, super si otpjev'o.
- ✚ Vanna: Dobro je, super je!
- ✚ Gina: Super mi je za dečke što su se baš nekako skompali.
- ✚ Davor: Luna, ti si bila super!
- ✚ Dino: Da, super je Vanna ovo rekla.
- ✚ Natali: Što reći o njemu? Jako je super lik.
- ✚ Dino: Super, uopće ne znam što iskomentirat'! Tak' se to radi!
- ✚ Vanna: Super je bilo, super je bilo!
- ✚ Dino: Sve je bilo super, stvarno.
- ✚ Vanna: Super su ti njih obojica koga god odabrala.
- ✚ Davor: Meni je bilo super, izbor pjesme mi je super.
- ✚ Dino: Super si to otpjevala. Jako si to lijepo napravila.
- ✚ Luna: Što se tiče mentora, svi su mi super.

✚ Vanna: Imaš super kandidate kao i on.

Latinizam *super* pojavio se najprije među mlađim skupinama, kao dio govornoga stila mladih i njihova žargona. Međutim, danas svi rabe *super* želeći reći kako je nešto odlično, jako dobro i slično. Hrvatski jezični portal navodi sljedeću definiciju leksema *super*:

žarg. izvrstan, odličan, najbolji [A: *Kakav je bio film?* B: *super.*]

(https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=d1pvXRg%3D)

Anićev školski rječnik hrvatskoga jezika natuknicu *super* objašnjava na sljedeći način:

super prid. <neskl.> razg. koji je izvrstan, odličan, najbolji [~ prijatelj] ◇ lat.

(Anić, 2015:563)

AUDICIJA

Latinizam *audicija* zabilježen je četiri puta u govoru tijekom emisije:

✚ Jakov: Najveću tremu samo im'o na blind audiciji.

✚ Dino: Sergej je, nakon blind audicije, postao miljenik hrvatskog stanovništva.

✚ Patrik: Ja sam svoj cilj postig'o što sam proš'o blind audiciju i ne ljutim se, naravno.
Mora netko ispasti.

✚ Vanna: Da zaključimo, nema više blind audicije u Voiceu!

Prema Anićevu *Školskom rječniku* ova imenica posuđenica je iz latinskoga jezika:

audicija ž ispit pred ocjenjivačkim povjerenstvom prije primanja na studij, posao ili prije sklapanja angažmana; probni nastup ◇ lat. (Anić, 2015:13)

PRODUCENT

Sljedeći najčešći latinizam zabilježen u emisiji jest riječ *producent* koja porijeklo ima u latinskom jeziku.

- ✚ Davor: Dosta smo razgovarali i razmišljali moja coacherica Đina i producent Skansi i ja tko bi mogao dati najbolje od sebe.
- ✚ Davor: Ovo su naši suradnici, gospođica Đina koja je vaša voice coacherica, Skansi koji je glazbeni producent. I ovdje neprikosnoveni virtuoz – Žuga.
- ✚ Dino: Moj tim čine vocal coach Mate i glazbeni producent Filip.

Hrvatski jezični portal njegovu etimologiju prikazuje ovako:

lat. producere: proizvoditi; productum: proizvod
(https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=d19iWRk%3D)

Anićev *Školski rječnik* navodi natuknicu za imenicu *producent* upućujući na glagol producirati za koji navodi da potječe iz latinskoga jezika:

producent *m* (**producentica** *ž*) <G *mn* producenata> onaj koji organizira proizvodnju, koji producira [*~ filma*] /// **producent***ski* *prid.* ◇ v. producirati (Anić, 2015:461)

producirati (koga, što, se) *dv.* <*prez.* produciram> **1.** (koga, što) proizvesti/proizvoditi, stvoriti/stvarati [*~ stručnjake*] **2.** (što) predstaviti/predstavljati, izvesti/izvoditi **3.** (se) *pejor.* izvesti (izvoditi, nametljivo se pokazati/pokazivati [*~ pred kolegama*]); afektirati, glumatati ◇ *lat.* (Anić, 2015:461)

FAVORIT

Sljedeći latinizam koji je uočen u govoru tijekom emisije jest *favorit*.

- ✚ Iva: Nadam se da ste zapisali broj svog favorita, a za sve neodlučne evo podsjetnik na prve izvedbe.
- ✚ Dino: U jednom trenutku su mi svi favoriti bili iz Gopčevog tima.

Anićev *Školski rječnik* potvrđuje da se radi o talijanskoj riječi koja porijeklo vuče iz latinskoga jezika što je vidljivo iz natuknice:

favorit *m* (**favoritkinja** *ž*) <G favorita> **1.** onaj koji ima najviše izgleda za pobjedu [~ *utrke*] **2.** *inform.* mrežna stranica kojoj smo zabilježili jedinstvenu adresu izvora podataka i kojoj pri idućim posjetima možemo izravno pristupiti; omiljena stranica ◇ *tal.* ← *lat.* (Anić, 2015:104)

FAMOZAN

Primijećen je i pridjev *famozan* koji je također latinizam.

✚ Dino: Ne bi ovo bio famozni šou da ja nemam famoznu opciju dati nekome opciju „Možda”.

Pridjev *famozan* znači poznat, slavan, popularan. Dakle, ova riječ ima mnogo sinonima u hrvatskomu jeziku te joj nije potrebno tražiti stranu zamjenu. Anićev rječnik ovako objašnjava spomenuti latinizam:

famozan *prid.* <*odr.* famozni> *razg.* koji je izvrstan; glasovit, izvanredan, slavan, znamenit /// *famozno pril.* ◇ *lat.* (Anić, 2015:103)

MAKSIMUM, LIMIT, OVACIJA, EKSTRA, ORIGINAL

Nekoliko je latinizama koji je javljaju tek jednom, a to su *maksimum*, *limit*, *ovacija*, *ekstra* i *original*.

✚ Dino: Sjećam se svakog blinda i mislim da ih je Vanna dovela do maksimuma.

Ovaj latinizam Anićev *Školski rječnik* potvrđuje sljedećom natuknicom:

maksimum *m* **1.** najveća količina, veličina, mjera itd., najveća vrijednost promjenjive veličine [*zahtijevati* ~] **2.** propisana ili dogovorena gornja granica /// **maksimalan** *prid.* ◇ *lat.* (Anić, 2015:247).

U hrvatskom jeziku može ga se zamijeniti izrazima *najveća vrijednost* ili *najveći stupanj čega*.

✚ Gabriel: Došao sam pogurati malo svoje limite.

1. ograničenje, granica

2. veličina ili vrijednost koja se ne smije prekoračiti [*postaviti limit; dosegnuti limit*]

3. ekon. bank. najviša cijena po kojoj se može kupiti ili prodati neki vrijednosni papir, deviza ili roba

Anićevim rječnikom potvrđeno je kako se radi o latinizmu i to u sljedećoj natuknici:

limit *m* veličina ili vrijednost koja se ne smije prekoračiti [*postaviti limite; ~ potrošnje*]; granica, ograničenje /// **limitirati** *dv.* ◇ *lat.* (Anić, 2015:236)

U hrvatskom jeziku može ga se zamijeniti izrazima *ograničenje* ili *granica*.

✚ Iva: Nakon ovih ovacija, dolazimo do drugog važnog trenutka emisije.

U ovom primjeru vidimo latinizam *ovacija*. Anić ga objašnjava sljedećom natuknicom:

ovacija *ž* oduševljeno i burno odobravanje, javno iskazivanje priznanja i počasti pozdravima i pljeskom [*ovacije plesačima*] ◇ *lat.* (Anić, 2015:351)

✚ Dino: Sad imam ekstra muku, ali hvala ti na tome!

Prefiksoid *ekstra-* potječe iz latinskog jezika, točnije radi se o prefiksu koji „znači nešto 'izvan' ili 'dodatno' i upotrebljava se u tom značenju u hrvatskom jeziku” (<https://klik.hr/novo/popis-znacenje-svih-izraza-na-latinskom-koje-svakodnevno-koristimo>) Ovaj izraz nije zabilježen u Anićevu rječniku, a moguće ga je pronaći na Hrvatskom jezičnom portalu pod natuknicom *ekstra*:

razg. koji je poseban; izniman [*ekstra zarada; ekstra kvaliteta; ekstra klasa*] (https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fF1uWhU%3D)

- ✚ Vanna: Dobro si ti to interpretirala, bolje od originala. Pokazala si nekakvu energiju u toj pjesmi.

Prema Anićevu *Školskom rječniku* radi se o latinizmu što potvrđuje sljedeća natuknica:

original *m* <G originala> primjerak nekog djela, isprave ili sl. onako kako je vlastoručno izrađen ili prvi put napisan [~ *domovnice*]; izvornik ◇ *lat.* (Anić, 2015:343)

Osim latinizama, među ostalim tuđicama zapažene su pojedine riječi čije je porijeklo u grčkom jeziku. Dakle, grecizmi zabilježeni u emisijama jesu fantastičan, energija, tip i talent.

FANTASTIČAN

Grecizam fantastičan zabilježen je šest puta:

- ✚ Vanna: Ovo je fantastičan šou, fantastično rađen i vođen.
- ✚ Vanna: Martin je nešto između neopisivog i suludog, fantastičan zaista.
- ✚ Iva: Svaka čast, ljudi! Bili ste fantastični.
- ✚ Vanna: To ti je tak, imaš fantastične ljude u timu i onda dođe spajanje, razdvajanje.
- ✚ Vanna: Meni je to bilo fantastično!

Anićev školski rječnik ovaj grecizam objašnjava ovako:

fantastičan *prid.* <*odr.* fantastični> *razg.* **1.** koji je stvoren fantazijom, koji je izvan realnosti [*fantastična pripovijest*]; čudesan, maštovit, nestvaran **2.** izvanredan, poseban, nesvakidašnji [*fantastična prilika*] ◇ *v.* fantazija (Anić, 2015:104)

Hrvatski jezični portal također usmjerava na imenicu fantazija kao riječ od koje je nastao spomenuti pridjev fantastičan, a napisano je sljedeće:

grč. phantasía ≈ phantázein: učiniti vidljivim
(https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFtvXxM%3D)

ENERGIJA

- ✚ Davor: Dobra si energija, imaš bend, piči dalje!
- ✚ Vanna: Dobro si ti to interpretirala, bolje od originala. Pokazala si nekakvu energiju u toj pjesmi.

Riječ energija dolazi iz grčkog jezika, a Anić ju u svom rječniku ovako objašnjava:

energija ž **1.** *fiz.* fizikalna veličina, sposobnost tijela ili sustava da obavlja rad (znak E) **2.** *razg.* sposobnost da se radi ili djeluje [*imati višak energije*]; jakost, snaga **3.** iskoristiva topline ili električna struja [*~ vjetra*] /// *energičan prid.* ◇ *grč.* (Anić, 2015: 99)

TIP

- ✚ Dino: Nisam nikad mislio da ću se okrenuti na taj tip vokala.

Ovaj grecizam može se pronaći u Anićevu *Školskom rječniku* i to pod sljedećom natuknicom:

tip m <N mn tipovi> **1.** osnovni oblik koji je zajednički nekoj skupini predmeta i pojava [*~ kuće*]; model, obrazac, uzorak **2.** onaj koji se odlikuje bitnim svojstvima unutar iste vrste; izraziti predstavnik određene vrste ili sloja ljudi [*sportski ~*] **3.** *razg.* muška osoba uopće [*opasan ~*] /// **tipski** *prid.* ◇ *grč.* (Anić, 2015:590)

TALENT

- ✚ Dinela: Tata je bio u bendu, svira gitaru. Mislim da sam od njega dobila taj talent za glazbu.

Anićev *Školski rječnik* ovaj grecizam objašnjava ovako:

talent *m* <G talenta, G *mn* talenata> **1.** iznimna sposobnost za nešto; dar, darovitost, nadarenost **2.** onaj koji ima takve sposobnosti [~ za glazbu] /// **talentiran** *prid.* ◇ *grč.* (Anić, 2015:582)

Osim grecizama zabilježena su i dva galicizma (posuđenice iz francuskog jezika), a to su riječi *brutalno* i *duel*.

✚ Dino: Zvučalo je brutalno. Nisu to bile obične fraze, nabrijane, luzerske, već pune duše i pune soula.

BRUTALAN

U Anićevu *Školskom rječniku* prilog *brutalno* navodi se pod natuknicom za pridjev *brutalan*:

brutalan *prid.* <*odr.* brutalni> koji je grub, bezobziran [~ *nasrtaj*]; divljački, surov /// **brutalno** *pril.* ◇ *fr.* (Anić, 2015:37)

Međutim, Hrvatski jezični portal navodi da se radi o galicizmu koji potječe iz latinskog jezika: *fr.* brutal \approx *srlat.* brutalis \approx *lat.* brutus: težak, glup (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

DUEL

✚ Dino: Evo nas u duelu, u onom najbitnijem dijelu *Voicea*.

Kad se proučava natuknica za galicizam *duel*, Anićev školski rječnik upućuje ovako:

duel *m*, *v.* dvoboj (Anić, 2015:86)

Pod natuknicom *dvoboj* napisano je sljedeće:

dvoboj *m pov.* **1.** borba mačevima ili pištoljima izazivača i izazvanog pred svjedocima radi obrane časti [*izazvati na ~*]; **duel** **2.** *pren.* oštra rasprava dvoje ljudi koji zastupaju suprotne stavove; *duel* (Anić, 2015:88)

Što se tiče Hrvatskog jezičnog portala, porijeklo ove riječi objašnjeno je ovako:

✧ *fr.* duel, *lat.* duellum: rat (<https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>)

Dakle, riječ duel jest galicizam, no u francuski je jezik stigla iz latinskoga jezika.

5.3. Rasprava

U analizi spontanoga govora u emisiji *Voice* uočena je učestala upotreba anglizama, što odražava trendove jezične globalizacije i kulturnoga utjecaja engleskoga jezika na hrvatski medijski prostor. U emisijama glazbenoga natjecanja *Voice* identificirano je 19 anglizama: šou, tim, nokaut, vau, bend, fajter, kul, filing, meč, vokal, miks, luzerski, roker, frontmen, hipijevski, fifti, top, hengati. Ove su riječi u analizi zabilježene fonetizirano jer se radi o posuđenicama koje su prilagođene hrvatskom jezičnom sustavu.

Najčešće je upotrebljavan anglizam šou, koji se pojavljuje 22 puta u različitim fazama emisije, od audicija do završnih nastupa uživo. Drugi često ponavljani izrazi uključuju tim, nokaut, vau, bend itd. Očito je da su te riječi uklopljene u svakodnevni jezik I gledatelja i sudionika emisije, što pokazuje njihovu popularnost i prihvaćenost. Format emisije *Voice*, koji prati popularne međunarodne inačice, doprinosi učestaloj upotrebi anglizama. Na primjer, nokaut u kontekstu emisije označava eliminacijski dio natjecanja, što je izravno preuzeto iz športskoga žargona, čime se ostvaruje dodatna dramatičnost u glazbenom natjecanju.

Iako su anglizmi uobičajeni, mnogi od njih imaju prikladne hrvatske zamjene. Potrebno je osvještavati gledatelje o postojanju hrvatskih inačica i poticati njihovu upotrebu kako bi se očuvalo bogatstvo jezika i smanjila prekomjerna upotreba stranih izraza. Primjerice, umjesto riječi tim može se upotrijebiti ekipa, a umjesto bend može se kazati glazbeni sastav ili skupina.

Osim anglizama, u spontanom govoru spomenute emisije čule su se i strane riječi koje nisu prilagođene hrvatskomu jezičnomu sustavu pa su u radu zapisane u svom izvornom obliku. Takvih je riječi ukupno 20: *blind, voice, stage, live, coach, okay, highlight, sorry, nice, thanks, please, hashtag, shakey, mainstream, light, storytelling, groove, bridge, softy, vibe*. One se nisu uklopile u hrvatski jezični sustav pa time nisu pronađene ni u korpusima hrvatskih jednojezičnih rječnika. Upravo zbog toga zapisane su kosim pismom i onako kako su preuzete iz stranoga, tj. engleskoga jezika.

Također, zabilježeno je nekoliko riječi iz drugih jezika, poput latinskoga i grčkoga. Latinizama je zabilježeno 10, a to su *super, audicija, producent, favorit, famozan, maksimum, limit, ovacija, ekstra* i *original*. Grecizmi su se pojavili u primjerima *fantastičan, energija, tip* i *talent*. Najmanje su prisutni galicizmi, zabilježeni u primjerima *brutalno* i *duel*.

Kada promatramo riječi preuzete iz drugih stranih jezika, primjerice iz latinskoga, za dio latinizama i nema zamjene jer su odavna usvojenice (npr. *favorit, famozan, ovacija*) pa one trebaju ostati kao klasična europska jezična baština.

Analiza otkriva dominaciju engleskoga jezika u spontanom govoru u medijima. Omjer anglizama i riječi iz drugih stranih jezika pokazuje koliko je engleski jezik zastupljeniji i kako se engleske riječi najviše posuđuju, čime je potvrđen velik utjecaj engleskog jezika. Rezultati pokazuju značajnu prisutnost anglizama i stranih riječi, što odražava utjecaj globalizacije i medija na hrvatski jezik. Zaključak istraživanja ukazuje na to da su leksička obilježja spontanoga govora u emisiji *Voice* odraz društvenih i kulturnih trendova te utjecaja globalizacije i medija na jezik.

6. Zaključak

U ovom diplomskom radu objašnjen je proces jezičnoga posuđivanja te njegove vrste i razlozi. Tijekom različitih povijesnih razdoblja i okolnosti brojni su jezici bili u dodirima i na taj su način utjecali jedni na druge. Razlikuju se leksičko, fonološko, morfološko, sintaktičko te semantičko posuđivanje. Kada se govori o stranim riječima, važno je razlikovati usvojenice, posuđenice i tuđice. Ovaj se diplomski rad najviše osvrnuo na anglizme, riječi čije je porijeklo u engleskom jeziku.

Analizom spontanoga govora u emisiji *Voice* Hrvatske radiotelevizije potvrđeno je da se anglizmi često rabe u medijima, ponajviše pod utjecajem popularne kulture i društvenih mreža. U istraživanju emisije *Voice* utvrđeno je da se rabi mnogo anglizama i stranih riječi upravo iz engleskoga jezika, a strane riječi iz drugih jezika znatno su manje zastupljene.

Zaključak istraživanja ukazuje na to da su leksička obilježja spontanoga govora u emisiji *Voice* odraz društvenih i kulturnih trendova te utjecaja globalizacije i medija na jezik. Anglizmi su postali sastavni dio hrvatskoga jezika, osobito u kontekstu medija i popularne kulture. Iako njihov utjecaj može biti pozitivan u smislu jezične modernizacije, važno je održavati ravnotežu i poticati svijest o vrijednosti domaćih izraza.

Zaključno, treba njegovati jezičnu kulturu i izbjegavati uporabu stranih izraza kada god je to moguće. Prekomjerna upotreba anglizama u svakodnevnom govoru i medijima može osiromašiti jezik i potisnuti domaće izraze. Hrvatski jezik nositelj je našega kulturnoga identiteta i tradicije, stoga je ključno promicati uporabu hrvatskih riječi, podizati svijest o važnosti očuvanja jezika među mlađim naraštajima i u cijelom društvu poticati brigu o vlastitoj jezičnoj baštini.

Literatura

- Anić, V. (2006). *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber
- Brdar, I. (2010). Engleske riječi u jeziku hrvatskih medija. *Lahor*, 2 (10), 217-232.
- Divković, S. (2018). *Anglicizmi u novim medijima (Završni rad)*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:036290>
- Drljača Margić, B. (2011). Leksički paralelizam: Je li opravdano govoriti o nepotrebnim posuđenicama (engleskog podrijetla)? *Fluminensia*, 23 (1), 53-66.
- Filipović, R. (1986). *Teorija jezika u kontaktu. Uvod u lingvistiku jezičnih dodira*. Zagreb: Školska knjiga
- Filipović, R. (1990). *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo-razvoj značenje*. JAZU, Zagreb: Školska knjiga
- Frančić, A., Hudeček, L. i Mihaljević, M. (2005). *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Hudeček, L., Mihaljević, M. (2009). *Jezik medija. Publicistički funkcionalni stil*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Jojić Lj., Nakić A., Vajs Vinja N., Zečević V. (2015). *Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Kišić, R. (2016). *Anglizmi u medijima* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:232633>
- Mihaljević Djigunović, J.; Cergol, K.; Li Qingmin, L. (2006). Utjecaj medija na nenamjerno usvajanje engleskog vokabulara, u: *Jezik i mediji – jedan jezik: više svjetova*. Ur. Jagoda Granić, HDPL, Zagreb-Split.
- Nikolić-Hoyt A. (2004). *Konceptualna leksikografija: Prema tezaurusu hrvatskoga jezika*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb
- Nikolić-Hoyt, A. (2005). Hrvatski u dodiru s engleskim jezikom. U: Sočanac, L., Žagar-Szentesi. O., Dragičević, D., Dabo-Denegri, Lj., Menac, A., Nikolić-Hoyt, A. *Hrvatski jezik u dodiru s europskim jezicima: prilagodba posuđenica*. Nakladni zavod Globus: Zagreb. 179-205.
- Opačić, N. (2007). *Hrvatski jezični putokazi: od razdraganosti preko straha do ravnodušnosti*. Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada.

- Opačić, N. (2012). *Hrvatski ni u zgradama: globalizacijska jezična teturanja*. Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada
- Pavičić Takač V., Bagarić Medve V. (2006). *Jezična i strategijska kompetencija u stranome jeziku*, Osijek: Filozofski fakultet.
- Pelidija, J. i Memišević, T. (2006) „Engleske posuđenice u dnevnim novinama i časopisima u BiH“ u J. Granić (ur) *Jezik & mediji. Jedan jezik - više svjetova*, Zagreb–Split: HDPL.
- Runjić-Stoilova, A. i Pandža, A. (2010). Prilagodba anglizama u govoru na hrvatskim televizijama. *Croatian Studies Review*, 6 (1), 229-240.
- Samardžija, M. (1995). *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Sočanac, L. (2005). Uvod: Teorija i metodologija. U Sočanac, L. (ur.), *Hrvatski jezik u dodiru s europskim jezicima. Prilagodba posuđenica*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Sočanac, L., Žagar-Szentesi, O., Dragičević, D., Dabo-Denegri, Lj., Menac, A., Nikolić-Hoyt, A. (2005). *Hrvatski jezik u dodiru s europskim jezicima: prilagodba posuđenica*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Sočanac, L. (2010). *Studije o višejezičnosti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Šišak, M. (2009). Javnost i novi mediji. U: Labaš, D. (ur.). *Novi mediji - nove tehnologije - novi moral*. Hrvatski studiji sveučilišta: Zagreb. 77-93
- Šonje, J. (2000.) *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Školska knjiga.
- Štimac, V. (2008). *Hrvatsko modno- odjevno nazivlje: jezična analiza modnih časopisa od 1918. do 1941*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Težak, S. (1999). *Hrvatski naš (ne)zaboravljeni*. Zagreb: Tipex.
- Veselica-Majhut, S. (2006). Shoppingholičarka ili zaposlena žena? U: *Jezik i identiteti*, str. 681-688. Zagreb/Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Vrcić Mataija, S., Grahovac Pražić, V. (2006). Skrb za jezik na javnim gradskim prostorima, *Jezik*, 53, 177–187.
- <https://hjp.znanje.hr/index.php?show=main> (25. 3. 2024.)
- <https://studentski.hr/zabava/zanimljivosti/znate-li-sto-znaci-kratica-ok> (28. 3. 2024.)
- <https://hr.glosbe.com/en/hr/bridge> (3.4.2024.)
- <https://klik.hr/novo/popis-znacenje-svih-izraza-na-latinskom-koje-svakodnevno-koristimo> (6. 4. 2024.)

<http://struna.ihjj.hr/en/> (30. 5. 2024.)

<https://bolje.hr/> (31. 5. 2024.)

https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_05_59_1324.html (1. 3. 2024.)

[VRH – Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika \(skolskknjiga.hr\)](http://skolskknjiga.hr)

Sažetak

Ovaj diplomski rad bavi se leksičkim obilježjima spontanoga govora u glazbenoj emisiji *Voice* Hrvatske radiotelevizije. Cilj je istraživanja utvrditi učestalost upotrebe anglizama i stranih riječi u slobodnom govoru mentora i kandidata. U teorijskom dijelu rada prikazani su pojmovi vezani za jezično posuđivanje, a poseban naglasak stavljen je na anglizme te njihovu prisutnost i ulogu u hrvatskom jeziku. Istaknuta je razlika između anglizama i stranih riječi preuzetih iz engleskog jezika. U praktičnom dijelu rada prikazana je analiza spontanog govora u glazbenoj emisiji *Voice* Hrvatske radiotelevizije te je svaki anglizam pojašnjen zasebno. Također, praktični dio donosi i popis riječi iz drugih stranih jezika kako bi se jasnije vidio omjer anglizama i riječi iz drugih stranih jezika čime je potvrđen velik utjecaj engleskog jezika. Rezultati pokazuju značajnu prisutnost anglizama i stranih riječi što odražava utjecaj engleskog jezika na spontani govor u medijima. Zaključak istraživanja ukazuje na to da su leksička obilježja spontanoga govora u emisiji *Voice* odraz društvenih i kulturnih trendova te utjecaja globalizacije i medija na jezik.

Ključne riječi: anglizmi, jezično posuđivanje, leksik, spontani govor, *Voice*

Lexical Features of Spontaneous Speech in the Music Show “Voice” on Croatian Radiotelevision

Abstract

This thesis examines the lexical features of spontaneous speech in the music show “Voice” broadcasted on Croatian Radiotelevision. The aim of the research is to determine the frequency of the use of English loan words and foreign words in the spontaneous speech of mentors and candidates. The theoretical section of the thesis discusses concepts related to linguistic borrowing, with a particular focus on English loan words and their presence and role in the Croatian language. It distinguishes between English loan words and foreign words borrowed from the English language. The practical section presents an analysis of the spontaneous speech in the music show “Voice” of Croatian Radiotelevision, with each English word explained individually. Additionally, this section includes a list of words from other foreign languages to provide a clearer comparison of the ratio of English words to other foreign words, thereby confirming the significant influence of the English language. The results demonstrate a substantial presence of English loan words and foreign words, highlighting the influence of English on spontaneous speech in media. The conclusion indicates that the lexical features of spontaneous speech in “Voice” reflect social and cultural trends, as well as the impact of globalization and media on language.

Keywords: English loan words, linguistic borrowing, lexis, spontaneous speech, “Voice”

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Franka Dukić, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice primarnoga obrazovanja, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 10. srpnja 2024.

Potpis
Franka Dukić

Izjava o pohrani i objavi ocjenskog rada
(završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada - podcrtajte odgovarajuće)

Student/ica: Franka Dukić

Naslov rada: Leksička obilježja spontanoga govora u glazbenoj emisiji
Voice Hrvatske radiotelevizije

Znanstveno područje i polje: Humanističke znanosti, filologija

Vrsta rada: diplomski rad

Mentor/ica rada (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):
doc. dr. sc. Anđela Milinović Hrga

Komentor/ica rada (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):

Članovi povjerenstva (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):

izv. prof. dr. sc. Gordana Laco

izv. prof. dr. sc. Ivana Odža

doc. dr. sc. Anđela Milinović Hrga

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog ocjenskog rada (završnog diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada - zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada.

Kao autor izjavljujem da se slažem da se moj ocjenski rad, bez naknade, trajno javno objavi u otvorenom pristupu u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN br. 119/22).

Split, 10. srpnja 2024.

Potpis studenta/studentice:

Franka Dukić

Napomena:

U slučaju potrebe ograničavanja pristupa ocjenskom radu sukladno odredbama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (111/21), podnosi se obrazloženi zahtjev dekanici Filozofskog fakulteta u Splitu.